

บทที่ 4

ผลจากการประมาณค่าและการวิเคราะห์

จากบทที่ 3 ได้กล่าวถึงโครงสร้างของแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา ทั้งทางด้านรายรับรวมและรายจ่ายรวมรวมถึงแบบจำลองของรายรับและรายจ่ายใน แต่ละประเภทไว้ด้วย สำหรับบทนี้ในส่วนแรกจะ เป็นการวิเคราะห์ผลของสมการรายรับรวม, รายจ่ายรวม, ปริมาณเงิน และระดับราคาจากแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 9 สมการ ต่อจากนั้นจะ เป็นการวิเคราะห์ทางด้านรายจ่ายและรายรับแต่ละประเภทตามลำดับไป ส่วนรายละเอียดผลของการคำนวณทั้งหมดนั้นได้แสดงไว้ในภาคผนวก ข.

ความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในสมการการศึกษา

- α คือสัมประสิทธิ์ของการปรับตัวของรายจ่ายรัฐบาลระหว่างรายจ่ายที่ต้องการของรัฐบาลที่ปรับราคาแล้วในช่วงที่ t และรายจ่ายที่ปรับราคาแล้วที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในช่วงที่ $t-1$
- β คือสัมประสิทธิ์ของการปรับตัวของรายรับรัฐบาลระหว่างรายรับที่ต้องการของรัฐบาลในรูปตัวเงินในช่วงที่ t และรายรับในรูปตัวเงินที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในช่วงที่ $t-1$
- λ_1 คือสัมประสิทธิ์การสนองตอบหรือสัมประสิทธิ์แสดงความไวในการปรับตัวต่ออัตราเงินเฟ้อของค่าพารามิเตอร์การปรับตัวของรายจ่าย (α) ในช่วงที่ t
- λ_2 คือสัมประสิทธิ์แสดงความไวในการปรับตัวต่ออัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราเงินเฟ้อของพารามิเตอร์การปรับตัวทางด้านรายจ่าย ในช่วงที่ t
- γ_1 คือสัมประสิทธิ์การสนองตอบต่ออัตราเงินเฟ้อหรือสัมประสิทธิ์แสดงความไวในการปรับตัวต่ออัตราเงินเฟ้อของค่าพารามิเตอร์การปรับตัวของรายรับ (β) ในช่วงที่ t
- γ_2 คือสัมประสิทธิ์แสดงความไวในการปรับตัวต่ออัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราเงิน

เพื่อของพารามิเตอร์การปรับตัวทางด้านรายรับในช่วงที่ t

- α_1 คือสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายระหว่างระดับรายจ่ายที่ต้องการของรัฐบาลโดยมีการคาดคะเนระดับราคาในช่วงที่ t และระดับรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในช่วงที่ $t-1$
- α_2 คือสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลระหว่างระดับรายจ่ายที่ต้องการของรัฐบาลภายใต้ระดับราคาที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในช่วงที่ t กับระดับรายจ่ายที่ต้องการของรัฐบาลโดยมีการคาดคะเนระดับราคาในช่วงที่ t
- β_1 คือสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของรายรับรัฐบาลระหว่างระดับรายรับที่ต้องการของรัฐบาลโดยมีการคาดคะเนระดับราคาในช่วงที่ t และระดับรายรับที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในช่วงที่ $t-1$
- β_2 คือสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของรายรับรัฐบาลระหว่างระดับรายรับที่ต้องการของรัฐบาลภายใต้ระดับราคาที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในช่วงที่ t กับระดับรายรับที่ต้องการของรัฐบาลโดยมีการคาดคะเนระดับราคาในช่วงที่ t
- θ คือสัมประสิทธิ์การคาดคะเนในระดับราคา
- T_1 คือสัมประสิทธิ์แสดงความยืดหยุ่นของปริมาณเงินต่อระดับรายจ่ายของรัฐบาล
- T_2 คือสัมประสิทธิ์แสดงความยืดหยุ่นของปริมาณเงินต่อระดับรายรับของรัฐบาล
- T_3 คือสัมประสิทธิ์แสดงความยืดหยุ่นของปริมาณเงินต่อการเปลี่ยนแปลงในสินเชื่อกับธนาคารกลางให้กับธนาคารพาณิชย์และฐานเงินในช่วงที่ $t-1$
- ϕ คือสัมประสิทธิ์ของการปรับตัวของสต็อกของปริมาณเงินระหว่างปริมาณเงินแท้จริงที่ต้องการของรัฐบาล ในช่วงที่ t และปริมาณเงินแท้จริงในช่วงที่ $t-1$
- g_1 คือค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้แท้จริงของรายจ่ายรัฐบาล
- c_1 คือค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ในนามของรายรับรัฐบาล
- a_1 คือค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้แท้จริงของปริมาณเงินแท้จริงของรัฐบาล ในช่วงที่ t

- a_2 คือค่าความยืดหยุ่นต่อระดับราคาที่คาดคะเนของปริมาณเงินแท้จริงของรัฐบาลในช่วงที่ t
- δ คือสัมประสิทธิ์ของการปรับตัวของรายรับแต่ละประเภทของรัฐบาลระหว่างรายรับแต่ละประเภทที่ต้องการของรัฐบาลในรูปตัวเงินในช่วงที่ t และรายรับแต่ละประเภทในรูปตัวเงินที่เกิดขึ้นจริง γ ในช่วงที่ $t-1$
- Ω คือสัมประสิทธิ์ของการปรับตัวของรายจ่ายแต่ละประเภทของรัฐบาลระหว่างรายจ่ายแต่ละประเภทที่ต้องการของรัฐบาลที่ปรับราคาแล้วในช่วงที่ t และรายจ่ายที่ปรับราคาแล้วที่เกิดขึ้นจริง γ ในช่วงที่ $t-1$

ผลการประมาณค่าแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ผลของสมการทั้ง 9 สมการที่ได้จากการประมาณค่าโดยวิธี Ordinary Least Squares จากสมการที่ 1 ถึงสมการที่ 9 ยกเว้นสมการที่ 3, สมการที่ 4 และสมการที่ 5 ที่ใช้วิธี Non-linear Estimation Technique นั้น ในส่วนแรกจะนำเสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสัมประสิทธิ์การปรับตัวของตัวแปรในสมการทั้ง 9 สมการก่อน โดยจะนำสมการเป็นคู่ ๆ ไปมาวิเคราะห์ ดังนี้

	สัมประสิทธิ์ (parameter)	ค่าสัมประสิทธิ์
1. สมการรายจ่ายของรัฐบาล ($\log G_t$)	α	0.828
	g_0	-3.483
	g_1	1.232
2. สมการรายรับรัฐบาล ($\log R_t$)	β	0.943
	c_0	-2.211
	c_1	1.025

จากสมการที่ 1 และ 2 จะพบว่าสมมติฐานของ Aghevli-Khan ที่ว่า "ถ้าเงินเพื่อยิ่งสูงขึ้นเท่าใด จะส่งผลต่อรายจ่ายมากกว่ารายรับเป็น 2 กรณีคือ ก) รายจ่ายจะมีความ

เร็วในการปรับตัวมากกว่ารายรับ และ ข) ขนาดของการปรับตัวของรายจ่ายจะสูงกว่ารายรับ" หรือค่า $\alpha > \beta$ นั้น ค่า α ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.828 ขณะที่ค่า β เท่ากับ 0.943 ซึ่งค่า β ที่ได้มากกว่าค่า α หรือ ($\beta > \alpha$) ตรงกันข้ามกับสมมติฐานของ Aghevli-khan ที่ตั้งไว้ ผลที่ได้นี้เหมือนกันกับบางประเทศในเอเชีย เช่น ศรีลังกา, ฟิลิปปินส์, สิงคโปร์ ตามที่ Peter S.Heller ได้ทดสอบไว้ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากรัฐบาลพยายามควบคุมไม่ให้เกิดขาดดุลทางการคลังเพิ่มสูงเกินไปโดยจะเห็นได้ว่าการขาดดุลทางการคลังของรัฐบาลมีแนวโน้มลดลงโดยเฉพาะในช่วงปีงบประมาณ 2515-2527 แม้ว่าในช่วงปีงบประมาณบางปีการขาดดุลทางการคลังอาจเพิ่มสูงขึ้นบ้าง แต่ทางด้านรายรับของรัฐบาลเองก็มีการปรับโครงสร้างภาษีและอัตราภาษีมาตลอดโดยเฉพาะในช่วงปี 2515, 2517 และ 2525 เพื่อเป็นการเพิ่มรายรับของรัฐบาลให้สูงขึ้น นอกจากนี้อาจจะมาจากการที่ระดมเงินเพื่อในช่วงปีที่ศึกษาของไทยไม่สูงมากอย่างกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา ผลของเงินเพื่อที่มีต่อรายรับและรายจ่ายที่ได้รับจึงตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อนึ่ง หากมาพิจารณาทางด้านความยืดหยุ่นของรายรับและรายจ่ายรัฐบาลต่อรายได้ประชาชาติที่คำนวณได้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าค่าความยืดหยุ่นของรายรับรัฐบาลมีค่า 1.025 ซึ่งเป็นค่าที่ใกล้เคียงกับค่าระบบภาษีอากรรวมทั้งรวมที่ชม เพลิน จันทรเรืองเพ็ญ และคณะศึกษาไว้ในรายงานผลการวิจัย เรื่องโครงสร้างภาษีของไทยและผลที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศคือเท่ากับ 1.04 โดยค่าที่ได้จากการคำนวณนี้ใกล้เคียง 1 มาก ทั้งนี้่าจะเป็นไปได้ว่า รายรับรวมของไทยนั้นขยายตัวในอัตราที่ใกล้เคียงกับการขยายตัวของรายได้ประชาชาติ กล่าวคือถ้าหากรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์จะทำให้รายรับรวมเพิ่มขึ้น 1.025 เปอร์เซ็นต์ สำหรับค่าความยืดหยุ่นของรายรับรัฐบาลที่สูงกว่า 1 เพียงเล็กน้อยน่าจะเป็นไปได้ว่าระบบรายรับของไทยยังไม่มีประสิทธิภาพดีเท่าที่ควรขณะเดียวกันค่าความยืดหยุ่นทางด้านรายจ่ายของรัฐบาลที่คำนวณได้เท่ากับ 1.232 โดยสูงกว่าทางด้านรายรับเพียงเล็กน้อยนั้นย่อมเป็นการบอกให้ทราบว่าหากรายได้ประชาชาติสูงขึ้น 1 ส่วนแล้วรายจ่ายของรัฐบาลจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 1.232 ด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายจะสูงกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และเมื่อเปรียบเทียบค่าความยืดหยุ่นระหว่างรายจ่ายและรายรับแล้วจะเห็นว่าค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายสูงกว่ารายรับ ทั้งนี้่าจะมาจากสาเหตุบางอย่างเช่น การขยายการลงทุนของรัฐบาลในการพัฒนาต่าง ๆ ตลอดจนการเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเดือน ค่าจ้างของ

ข้าราชการ ลูกจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้นทุกปี ในขณะที่ทางด้านรายรับส่วนใหญ่ก็นั้นมาจากภาษีอากร ซึ่งฐานภาษีอากร ที่เป็นแหล่งรายได้มีความแปรปรวนพอสมควร นอกจากนี้การหลบเลี่ยงภาษี, ประสิทธิภาพการจัดเก็บที่ต่ำ, ข้อยกเว้นที่มากมาย ล้วนส่งผลให้รายรับรวมของรัฐบาลมีความยืดหยุ่นที่ต่ำ

อย่างไรก็ตาม เมื่อมาพิจารณาโดยรวมตามสมการที่ 1 และสมการที่ 2 ที่แสดงไว้ข้างล่างนี้ จะเห็นได้ว่า

$$1. \log G_t = -2.884 + 1.020 \log Y_t + 0.172 \log(G/P)_{t-1} + \log P_t + 0.052 D1_G + 0.148 D2_G$$

(-5.611) (7.539) (1.674) (1.601) (6.083)

$$R^2 = 0.938 \quad D.W. = 2.023$$

$$2. \log R_t = -2.085 + 0.967 (\log Y_t + \log P_t) + 0.0571 \log R_{t-1} + 0.177 D1_R - 0.170 D2_R$$

(-8.087) (13.635) (0.885) (11.948) (-6.845)

$$R^2 = 0.989 \quad D.W. = 2.077$$

การเปลี่ยนแปลงในรายได้ประชาชาติเพียง 1 เปอร์เซ็นต์ จะส่งผลให้รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้นถึง 1.020 เปอร์เซ็นต์ โดยที่ทางด้านรายรับจะเพิ่มเพียง 0.967 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น สำหรับความล่าช้า (lag) ที่ใช้เป็นตัวแปรตัวหนึ่งในสมการนั้น ทางด้านรายจ่ายแล้วความล่าช้า จะส่งผลต่อรายจ่ายรัฐบาลมากกว่าความล่าช้าที่ใช้ในทางด้านรายรับ ทั้งนี้เพราะทางด้านรายจ่ายของรัฐบาลมีกฎระเบียบมากมายในการเบิกจ่ายกว่าจะเบิกจ่ายได้จึงใช้เวลาค่อนข้างยาวนาน ส่วนค่า Dummy Variable ที่ใช้ในทางด้านรายจ่ายและรายรับนั้นได้กำหนดให้เป็น 1 ในกรณีที่มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บ, หรืออัตราภาษี สำหรับทางด้านรายรับและทางด้านรายจ่ายนั้นกำหนดให้เป็น 1 เช่นกัน ในกรณีที่มีโครงการใช้จ่ายเงินเพื่อพัฒนาต่าง ๆ เป็นพิเศษ นอกเหนือจากการใช้จ่ายตามปกติ สำหรับในช่วงที่ไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงแล้วกำหนดให้เท่ากับศูนย์ ทั้งรายจ่ายและรายรับ

สัมประสิทธิ์ ค่าของสัมประสิทธิ์

3. สมการการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายแท้จริง ($\Delta \log(G/P)_t$)

λ_0 0.626

λ_1 13.326

สัมประสิทธิ์ ค่าของสัมประสิทธิ์

λ_2 2.635

ε_0 -3.789

ε_1 1.276

4. สมการการเปลี่ยนแปลงของรายรับ ($\Delta \log R_t$)

γ_0 0.969

γ_1 0.493

γ_2 11.049

c_0 -2.507

c_1 1.049

ทางด้านสมการที่ 3 และสมการที่ 4 นั้น เมื่อมาพิจารณาค่า λ และ γ แล้วจะเห็นว่าค่า λ_1 และ λ_2 ของรายจ่ายซึ่งเท่ากับ 13.326 และ 2.635 ตามลำดับนั้น น่าจะเป็นไปได้ว่าอัตราเงินเพื่อได้ส่งผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับรายจ่ายรวมมากกว่าอัตราเร่งของเงินเพื่อ ในขณะที่ด้านรายรับของรัฐบาลนั้นค่า γ_1 และ γ_2 เท่ากับ 0.493 และ 11.049 ตามลำดับ น่าจะแสดงถึงอิทธิพลของอัตราเร่งของเงินเพื่อที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับรายรับรัฐบาลมากกว่าผลของอัตราเงินเพื่อซึ่งตรงกันข้ามกับทางด้านรายจ่ายตามที่ได้กล่าวไว้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าขณะที่อัตราเร่งของเงินเพื่อเริ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ น่าจะส่งผลให้รายรับมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ขณะเดียวกันอัตราเงินเพื่อที่สูงก็ส่งผลให้รายจ่ายมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นด้วย โดยที่ผลของการเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะแสดงถึงการปรับตัวต่อภาวะเงินเพื่อหรือค่า α และ β นั้นเอง และถ้าหากอิทธิพลของอัตราเร่งของเงินเพื่อมีมากก็จะส่งผลให้รายรับมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่ารายจ่ายหรือส่งผลให้ค่า $\beta > \alpha$ ตามที่ได้แสดงไว้ในผลของการคำนวณตามสมการที่ 1 และสมการที่ 2 ข้างต้น ซึ่งจะเห็นว่า ทั้งค่า α และ β เองก็ถูกกระทบจากเงินเพื่อและอัตราเร่งของเงินเพื่อเช่นกัน ฉะนั้นค่า λ และ γ ที่ได้จากสมการนี้น่าจะสอดคล้องกับผลของสมการที่ 1 และสมการที่ 2 ที่กล่าวไว้แล้ว กล่าวโดยสรุปทั้งเงินเพื่อและอัตราเร่งของเงินเพื่อน่าจะมีผลกระทบต่อการปรับตัวของรายรับและรายจ่ายรัฐบาลโดยตรง แต่การปรับตัวของรายรับและรายจ่ายรัฐบาลที่ได้จากการคำนวณนี้อาจจะแสดงถึงผลกระทบของเงินเพื่อที่มีต่อฐานภาษีโดยตรง และทันทีทันใด จึงน่าจะมีส่วนทำให้รายรับเพิ่ม

สูงขึ้น นอกจากนี้การปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บตลอดจนการปรับปรุงอัตราภาษีล้วนที่จะมีผลต่อการปรับตัวที่สูงของรายรับ โดยที่ทางด้านรายจ่ายนั้น ตามหลักการแล้วมักจะมีการดังกั้นล่วงหน้าก่อนการใช้จ่ายจริงหลายเดือน การจะขอเพิ่มงบประมาณรายจ่ายในกรณีที่เกิดภาวะเงินเฟ้อขณะที่มีการใช้จ่ายจริงมีความยุ่งยากพอสมควรและใช้เวลานานพอสมควร จึงน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีส่วนทำให้การปรับตัวของรายจ่ายเมื่อเทียบกับรายรับแล้วค่อนข้างต่ำ

แต่อย่างไรก็ดี ในการพิจารณาค่าความยืดหยุ่นจากการคำนวณในสมการที่ 3 และสมการที่ 4 แล้ว พบว่าค่าที่ได้จากการคำนวณใกล้เคียงกับค่าความยืดหยุ่นในสมการที่ 1 และสมการที่ 2 กล่าวคือ ค่าความยืดหยุ่นของการเปลี่ยนแปลงในรายจ่ายรัฐบาลต่อรายได้ประชาชาติเท่ากับ 1.276 โดยที่ค่าความยืดหยุ่นของการเปลี่ยนแปลงในรายรับรัฐบาลต่อรายได้ประชาชาติเท่ากับ 1.049 ซึ่งค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายที่ได้สูงกว่ารายรับ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการขยายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อสนองการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ตลอดจน เพื่อเป็นการปูพื้นฐานทางเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ขณะที่ทางด้านรายรับส่วนใหญ่อันได้แก่ภาษีอากร ยังมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บค่อนข้างจะต่ำ การหลีกเลี่ยงภาษีมีมาก ฐานภาษีหลายชนิดยังคง ล้วนมีส่วนทำให้ค่าความยืดหยุ่นของรายรับไม่สูงอย่างที่ควรจะเป็น ส่วนผลที่ได้จากสมการที่ 3 และสมการที่ 4 ที่กล่าวถึงนี้น่าจะเป็นการบอกให้ทราบถึงรูปแบบของการใช้จ่ายและโครงสร้างรายรับของรัฐบาลที่มีต่อรายได้ประชาชาติ และอาจจะเป็นการสนับสนุนผลการคำนวณที่ได้ในสมการที่ 1 และสมการที่ 2 อีกด้วย

$$3. \Delta \log(G/P)_t = (0.626 + 13.326i_t + 2.635\Delta i_t) (-3.789 + 1.276 \log Y_t - \log(G/P)_{t-1})$$

$$(3.623) (1.110) (0.221) \quad (-5.768) (14.322)$$

$$R^2 = 0.407 \quad D.W. = 1.903$$

$$4. \Delta \log R_t = (0.969 + 0.493i_t + 11.049\Delta i_t) (-2.507 + 1.049 \log(Y_t P_t) - \log R_{t-1})$$

$$(4.308) (0.029) (0.730) \quad (-5.795) (28.284)$$

$$R^2 = 0.473 \quad D.W. = 1.897$$

สำหรับการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายและรายรับตามสมการที่ 3 และสมการที่ 4 ที่แสดงข้างต้นก็ให้ผล เช่น เดียวกันกับสมการที่ 1 และสมการที่ 2 ข้างต้นคือ รายได้ประชาชาติจะส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงในรายจ่ายรัฐบาลมากกว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านรายรับเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายที่ปรับราคาแล้วขึ้นกับรายได้

ประชาชนที่ปรับราคาแล้ว ขณะที่ทางด้านรายรับที่เป็นตัวเงินขึ้นกับรายได้ประชาชนที่เป็นตัวเงินประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งน่าจะมาจากผลของอัตราเร่งเงินเพื่อที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ประชาชนในรูปตัวเงินที่เป็นส่วนใหญ่ของฐานภาษี จึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในรายรับในรูปตัวเงินมากพอสมควร โดยที่ทางด้านรายจ่ายนั้น การตั้งงบประมาณรายจ่ายนอกจากจะขึ้นกับรายได้ประชาชนแท้จริงแล้ว เงินเพื่อที่มีผลต่อรายจ่ายมากพอสมควร การตั้งงบประมาณรายจ่ายมักจะตั้งล่วงหน้าก่อนการใช้จ่ายหลายเดือน ดังนั้นในช่วงการใช้จ่ายจริง ถ้าอัตราเงินเฟ้อสูง และกระทบต่อการใช้จ่ายแล้ว การเปลี่ยนแปลงในรายจ่ายแท้จริงตามอัตราเงินเฟ้อและรายได้ประชาชนแท้จริงในช่วงนั้นจึงทำได้ยาก จึงน่าจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายที่ปรับราคาแล้ว เปลี่ยนแปลงไปไม่สูงมากนักจากผลของรายได้ประชาชนที่ปรับราคาแล้ว และอัตราเงินเฟ้อเมื่อเทียบกับทางด้านรายรับ

สัมประสิทธิ์ ค่าสัมประสิทธิ์

5. สมการรายจ่ายรัฐบาลเมื่อมีการคาดคะเนระดับราคา ($\log G_t$)

α_1	0.755
α_2	0.704
g_0	-3.262
g_1	1.187

6. สมการรายรับรัฐบาลเมื่อมีการคาดคะเนระดับราคา ($\log R_t$)

β_1	0.967
β_2	1.999
c_0	-2.823
c_1	1.073

ส่วนการใช้ระดับราคาที่คาดคะเน (Price Expectation) ในสมการรายรับและรายจ่ายรัฐบาลเพื่อดูสัมประสิทธิ์การปรับตัวตามสมการที่ 5 และสมการที่ 6 นั้น พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของรายจ่ายรัฐบาลภายใต้ระดับราคาที่คาดคะเน (α_1) นั้นเท่ากับ 0.755 ขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของระดับรายจ่ายจากระดับราคาที่เกิดขึ้นจริง (α_2) มีค่าน้อยกว่าเล็กน้อย คือ เพียง 0.704 ซึ่งน่าจะเป็นไปได้ว่าระดับราคาที่คาดคะเนมีผลกระทบต่อระดับรายจ่ายของรัฐบาลมากกว่าผลกระทบจากระดับราคาที่ไม่คาดคะเนเอาไว้ (หรือระดับราคาที่เกิด

ขึ้นจริง) เพียงเล็กน้อย ทั้งนี้จะมาจากการศึกษาเนระดับราคาที่มีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยจากระดับราคาที่เกิดขึ้นจริง และเมื่อพิจารณาทางด้านรายรับของรัฐบาลแล้วจะเห็นได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของรายรับต่อระดับราคาที่ไม่ได้คาดคะเน (β_1) มีค่าเท่ากับ 0.967 น้อยกว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของรายรับจากระดับราคาที่ไม่ได้คาดคะเนไว้ (β_2) ซึ่งสูงถึง 1.999 การที่ค่า β_2 มีค่ามากกว่าค่า β_1 นี้ น่าจะชี้ให้เห็นถึงการประมาณการรายรับที่ต่ำกว่าความเป็นจริง (Underestimation) ของทางด้านรัฐบาลก็เป็นได้ จากผลลัพท์ที่ได้เช่นนี้ น่าจะแสดงว่าระดับราคาที่ไม่คาดคะเนจะส่งผลต่อรายรับให้เพิ่มขึ้นได้มากกว่าระดับราคาที่คาดคะเน และหากนำมาพิจารณาพร้อมกับสมการที่ 3 และสมการที่ 4 ข้างต้นแล้วจะพบว่า ทั้งอัตราเงินเฟ้อและระดับราคาที่ไม่คาดคะเนนั้นน่าจะส่งผลกระทบต่อรายจ่ายมากกว่ารายรับ ในขณะที่อัตราเร่งของเงินเฟ้อและระดับราคาที่ไม่คาดคะเนกลับจะส่งผลกระทบต่อรายรับมากกว่าด้านรายจ่ายของรัฐบาล ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากโครงสร้างทางด้านรายรับของรัฐบาลซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาษีจากรายได้และภาษีทางอ้อมที่เก็บจากการบริโภคประกอบกับระบบภาษีของไทยมีความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัดเก็บอยู่บ้าง จึงทำให้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากระดับราคาที่ไม่คาดคะเนและอัตราเร่งของเงินเฟ้อในระหว่างช่วงแต่ละไตรมาสที่มีการจัดเก็บภาษีเกิดขึ้น ขณะเดียวกันรูปแบบของการใช้จ่ายของงบประมาณของไทยเองก็ค่อนข้างมีความล่าช้า เช่นเดียวกับรายรับจึงอาจจะมีผลต่อทางด้านรายจ่ายของรัฐบาลในการกำหนดงบประมาณล่วงหน้า ให้สูงขึ้นโดยมีการคำนึงถึงอัตราเงินเฟ้อที่จะเกิดขึ้นไว้ด้วย เพื่อให้สามารถจะเบิกจ่ายได้หากระดับราคาสินค้าในช่วงต่อไปสูงขึ้น ฉะนั้นจึงอาจจะเป็นไปได้ว่าทั้งระดับราคาที่ไม่คาดคะเนและระดับราคาที่เกิดขึ้นจริงนั้นน่าจะมีผลกระทบต่อระดับรายรับและรายจ่ายของรัฐบาล โดยเฉพาะทางด้านรายรับนั้นอาจจะมีการปรับตัวมากกว่ารายจ่าย เมื่อพิจารณาจากค่า β_1 และ β_2 ที่มากกว่าค่า α_1 และ α_2 ที่คำนวณได้ ซึ่งผลที่ได้นี้ก็ให้ผลเช่นเดียวกันกับ 4 สมการข้างต้น ที่ได้ทดสอบมา ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า สาเหตุของการขาดดุลทางการคลังไม่น่าจะมาจากผลของเงินเฟ้อเพียงอย่างเดียว น่าจะมาจากสาเหตุอื่น ๆ ด้วย เช่น ค่าความยืดหยุ่นของระบบภาษีที่ต่ำ, ความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัดเก็บภาษีตลอดจนการขยายบทบาทของภาครัฐบาลในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

อนึ่ง สำหรับทางด้านค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ประชาชาติของรายรับและรายจ่ายที่คำนวณได้จากสมการที่ 5 และสมการที่ 6 โดยจะนำระดับราคาที่ไม่คาดคะเนเข้ามาคำนวณด้วยนั้นปรากฏว่าค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ประชาชาติของรายจ่ายและรายรับที่ได้มีค่าเท่ากับ 1.187 และ 1.073 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบกับสมการที่ 1 และสมการที่ 2 แล้วจะเห็นได้ว่า ทาง

ด้านรายจ่ายค่าความยืดหยุ่นที่ได้ต่ำกว่าในสมการที่ 1 เล็กน้อย ขณะที่ทางด้านรายรับรัฐบาลนั้น
 ผลปรากฏว่าสูงกว่าในสมการที่ 2 เล็กน้อย แต่ผลการคำนวณที่ได้รับก็แสดงให้เห็นว่าค่าความ
 ยืดหยุ่นต่อรายได้ประชาชาติของรายจ่ายยังคงสูงกว่าทางด้านรายรับ ซึ่งตรงกันข้ามกับสัมประสิทธิ์
 การปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อที่รายรับมีค่าสูงกว่ารายจ่าย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากระดับราคา
 ที่คาดคะเนและความแตกต่างระหว่างระดับราคาที่ยังคาดคะเนกับระดับราคาที่เป็นจริงมีผลต่อการปรับ
 ตัวต่อภาวะเงินเฟ้อของรายรับรัฐบาลมากกว่าทางด้านรายจ่ายของรัฐบาลที่ได้มีการตั้งงบประมาณ
 ล่วงหน้าไว้แล้ว หรืออาจจะมาจากโครงสร้างในการกำหนดงบประมาณทางด้านรายจ่ายและ
 โครงสร้างทางด้านรายรับที่มีผลต่อการปรับตัว เช่นนี้ก็ได้

$$5. \log G_t = (0.755)(-3.262) + 0.256 \log G_{t-1} + 0.704 \log(P_t^a/P_t^e) + 0.755 \log P_t^e \\
 (3.301) (-1.431) (1.808) \quad (1.597) \quad (3.301) \\
 + (0.755)(1.187) \log Y_t \\
 (3.301) (1.932)$$

$$R^2 = 0.970 \quad D.W. = 1.932$$

$$6. \log R_t = -2.730 + 0.033 \log R_{t-1} + 1.038 \log(Y_t P_t^e) + 2.145 \log(P_t^a/P_t^e) \\
 (-4.508) (0.235) \quad (6.632) \quad (3.999)$$

$$R^2 = 0.945 \quad D.W. = 1.913$$

แต่อย่างไรก็ตาม ในการใช้ระดับราคาที่ยังคาดคะเนมาวิเคราะห์ผลการเปลี่ยนแปลง
 ที่เกิดขึ้นกับทางด้านรายจ่ายจะพบว่า รายได้ประชาชาติยังมีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของ
 รายจ่ายคือ ถ้ารายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 แล้วรายจ่ายจะขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.896
 รองลงมาก็คือ ระดับราคาที่ยังคาดคะเนซึ่งจะทำให้รายจ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.755 และสัดส่วน
 ความแตกต่างระหว่างระดับราคาที่ยังคาดคะเนและระดับราคาที่เป็นจริงทำให้รายจ่ายเพิ่มขึ้นเพียง
 ร้อยละ 0.704 ในทางด้านรายรับนั้น กลับพบว่าสัดส่วนความแตกต่างระหว่างระดับราคาที่เป็น
 จริงและระดับราคาที่ยังคาดคะเนมีผลกระทบต่อรายรับรวมมากที่สุดถึง 2.145 เปอร์เซ็นต์ ต่อการ
 เปลี่ยนแปลงของสัดส่วนนี้เพียง 1 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากว่าทางด้านรายรับส่วนใหญ่
 เป็นภาษีทางอ้อมซึ่งจะเก็บจากการใช้จ่ายและการบริโภคโดยมีการเก็บตลอดทั้งปี ดังนั้นผลที่เกิด
 ขึ้นจากความแตกต่างระหว่างระดับราคาที่ยังคาดคะเนและระดับราคาที่เป็นจริงจึงอาจจะส่งผลกระทบต่อ

ต่อรายรับภาษีอากรที่เป็นแหล่งใหญ่ของรายรับรวมโดยตรงทำให้รายรับที่ได้รับมีการเปลี่ยนแปลงตามระดับราคาที่สูงขึ้น ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับรายรับรวมรองลงมาก็คือ รายได้ประชาชาติในนามหรือในรูปตัวเงินซึ่งเกิดจากการคาดคะเนในระดับราคาที่สูงให้รายรับสูงขึ้นร้อยละ 1.038 เมื่อรายได้ประชาชาติภายใต้ระดับราคาที่คาดคะเนเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 1 หากพิจารณาทางด้านสมการรายจ่ายนั้น ปัจจัยทางด้านความล่าช้า (lag) มีผลกระทบต่อระดับรายจ่ายเพียง 0.256 เปอร์เซนต์ ขณะที่ผลกระทบต่อทางด้านรายรับน้อยกว่าเพียง 0.033 เปอร์เซนต์เท่านั้น

	สัมประสิทธิ์	ค่าของประสิทธิ์
7. สมการการคาดคะเนระดับราคา (P_t^e)		
	θ	0.608
7. $P_t^e = 0.608P_{t-1} + 0.392P_{t-1}^e$		
	(12.024) (7.542)	
	$R^2 = 0.999$	D.W. = 2.132

จากสมการที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์การคาดคะเนระดับราคา (θ) ที่คำนวณได้จากสมการนั้นเท่ากับ 0.608 ซึ่งเป็นค่าที่ให้ค่า R^2 สูงสุด และค่า t-test ที่ได้รับก็มีนัยยะสำคัญสูงทีเดียว

	สัมประสิทธิ์	ค่าของสัมประสิทธิ์
8. สมการปริมาณเงิน ($\log M_t$)		
	T_0	0.251
	T_1	0.544
	T_2	-0.426
	T_3	0.866
9. สมการระดับราคา ($\log P_t$)		
	ϕ	0.983
	a_0	-0.188

สัมประสิทธิ์	ค่าของสัมประสิทธิ์
a_1	-0.916
a_2	0.005

ในการวิเคราะห์สมการที่ 1 และสมการที่ 2 ข้างต้นนี้ได้แสดงให้เห็นว่าค่า β มากกว่าค่า α อยู่ถึง 0.115 ขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นของรายจ่ายสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นของรายรับเล็กน้อย และเมื่อมาพิจารณาพร้อมกับสมการที่ 8 ข้างต้น แล้วน่าจะเป็นไปได้ว่า ถ้าหากรายจ่ายขยายตัวไปร้อยละ 1 จะมีผลต่อปริมาณเงินให้ขยายตัวไปร้อยละ 0.544 (T_1) ตรงกันข้ามเมื่อรายรับของรัฐบาลเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจลดลงถึง 0.426 (T_2) เปอร์เซ็นต์ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าในกรณีที่รายจ่ายและรายรับเพิ่มขึ้นในระดับที่เท่า ๆ กันแล้ว รายจ่ายของรัฐบาลน่าจะมีส่วนเพิ่มปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจให้สูงขึ้นเพียงเล็กน้อยคือ 0.118 เปอร์เซ็นต์ และผลจากการที่ปริมาณเงินเพิ่มขึ้นนี้จะส่งผลกระทบต่อระดับราคาอีกทอดหนึ่ง ซึ่งเมื่อพิจารณาทางด้านสมการระดับราคา (สมการที่ 9) แล้วจะพบว่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของสต็อกของเงินจากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 0.983 ส่วนค่าความยืดหยุ่นของระดับราคาต่อรายได้และค่าสัมประสิทธิ์หรือค่าความยืดหยุ่นของระดับราคาที่เกิดค่านี้นั้นมีค่าเท่ากับ -0.916 (a_1) และ 0.005 (a_2) ตามลำดับ ถึงแม้ว่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของสต็อกของเงินจะมีค่าใกล้เคียง 1 ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาสมการที่ 8 และสมการที่ 9 ทั้งสมการที่แสดงข้างล่างแล้ว จะเห็นได้ว่าทางด้านรายได้ประชาชนจะส่งผลกระทบต่อระดับราคามากที่สุด ที่ส่งผลกระทบต่อระดับราคาจริงลงมาถัดจากรายได้ประชาชนก็คือ

$$8. \log M_t = 0.251 + 0.544 \log G_t - 0.426 \log R_t + 0.866 \log E_t + \log M_{t-1}$$

(2.308) (42.370) (-20.567) (38.032)

$$R^2 = 0.998 \quad D.W. = 2.224$$

$$9. \log P_t = -0.185 - 0.900 \log Y_t + 0.005 P_t^e - 0.0171 \log (M/P)_{t-1} + \log M_t - 0.055 D_p$$

(-0.302) (-7.425) (5.295) (-0.144) (-3.218)

$$R^2 = 0.828 \quad D.W. = 1.650$$

ระดับสต็อกของเงินแท้จริงในช่วงที่แล้ว แต่อย่างไรก็ดีจากที่กล่าวมาแล้วยังคงพิสูจน์ให้เห็นว่ารายจ่ายของรัฐบาลยังเป็นปัจจัยตัวหนึ่งซึ่งส่งผลให้ปริมาณเงินเพิ่มขึ้น และปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจากผลของรายจ่ายรัฐบาลจะทำให้ระดับราคาสูงขึ้นด้วย

กล่าวโดยสรุป ผลที่ได้จากการคำนวณได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าในกรณีของประเทศไทย นั้นข้อสมมติฐานของ Aghevli-Khan ที่กล่าวไว้ข้างต้นไม่เป็นจริง เพราะว่ารายรับมีการปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อสูงกว่าทางด้านรายจ่าย และเมื่อพิจารณาผลที่เกิดขึ้นทางด้านปริมาณเงินและระดับราคาแล้วจะพบว่า รายจ่ายรัฐบาลจะเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่เกิดเงินเฟ้อคือเพียง 0.544 เปอร์เซ็นต์ เมื่อรายจ่ายสูงขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ส่วนอัตราเงินเฟ้อและอัตราเร่งของเงินเฟ้อต่างก็น่าจะมีผลกระทบต่อรายรับและรายจ่ายรัฐบาลซึ่งผลการคำนวณที่ได้จากสมการที่ 3 และสมการที่ 4 ก็พอจะสนับสนุนผลของสมการที่ 1 และสมการที่ 2 ข้างต้นได้ดี สำหรับการใช้จ่ายระดับราคาที่ไม่คาดคะเนในการวิเคราะห์ผลทางด้านรายจ่ายและรายรับนั้นพอจะสรุปได้ว่า ระดับราคาที่ไม่คาดคะเนจะมีผลต่อระดับรายจ่ายมากกว่าทางด้านรายรับ ขณะที่ทางด้านรายรับแล้วผลจากระดับราคาที่ไม่คาดคะเนจะมีผลมากกว่า นอกจากนี้ทางด้านค่าความยืดหยุ่นที่คำนวณได้นั้น ปรากฏว่าความยืดหยุ่นทางด้านรายจ่ายต่อรายได้ประชาชาติสูงกว่ารายรับในทุกกรณีไม่ว่าจะใช้ระดับราคาที่ไม่คาดคะเนหรือใช้ระดับอัตราเงินเฟ้อมาคำนวณก็ตาม นั้นน่าจะเป็นไปได้ว่าหากรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นแล้วระดับรายจ่ายจะยังคงเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่ารายรับรัฐบาลนั่นเอง และอาจจะ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการขาดดุลทางการคลังเพิ่มขึ้น ซึ่งผลที่ได้รับนี้ตรงกันข้ามกับอัตราการปรับตัวต่อเงินเฟ้อที่รายรับปรับตัวสูงกว่ารายจ่ายที่เป็น เช่นนี้ อาจจะ เพราะว่าภาวะเงินเฟ้อส่งผลกระทบต่อฐานภาษีทำให้รายรับเพิ่มขึ้นโดยตรง ในขณะที่ทางด้านรายจ่ายของรัฐบาลนั้นโดยทั่วไปมักจะตั้งกันก่อนจะใช้จ่ายจริงล่วงหน้าหลายเดือน การจะตั้งงบประมาณเพิ่มเติมในกรณีที่เกิดภาวะเงินเฟ้อมักจะมีความยุ่งยากและมีความล่าช้าพอสมควร ประกอบกับการกำหนดงบประมาณรายจ่ายก็มักจะพิจารณาจากการเพิ่มของรายได้ประชาชาติ (GDP) เป็นหลักกว่าอัตราการเจริญเติบโต (Growth Rate) เป็นเท่าใด และรายจ่ายรัฐบาลควรจะเป็นเท่าใด ดังนั้นอาจจะสรุปได้ว่าผลของเงินเฟื่อน่าจะเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่เกิดการขาดดุลทางการคลัง ในขณะที่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีก เช่น การขาดดุลการขาดทุนในภาครัฐ วิสาหกิจ ทางด้านการป้องกันประเทศ การลงทุนในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น ที่มีส่วนช่วยทำให้การขาดดุลทางการคลังเพิ่มสูงขึ้น ส่วนเรื่องของการปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อและการใช้จ่ายระดับราคาที่ไม่คาดคะเนมาวิเคราะห์รายรับและรายจ่ายรัฐบาลนั้นก็พอจะชี้ให้เห็นได้ว่า โครงสร้างทางการคลังและการตัดสินใจทางด้านนโยบายการคลังน่าจะมีผลต่อการปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อของรายรับและรายจ่าย ผลที่ได้รับจึงพอจะเห็นได้ว่ารายรับมีการปรับตัวที่สูงกว่ารายจ่ายตามที่ได้แสดงไว้ในตารางข้างต้น

ผลของการคำนวณแบบจำลองของรายรับแต่ละประเภทที่ศึกษา

ในการวิเคราะห์แบบจำลองรายรับแต่ละประเภทซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาษีอากรนั้น ได้นำเอาฐานภาษีมาใช้ในการคำนวณด้วยดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 โดยการวิเคราะห์นี้จะวิเคราะห์ทั้งสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อและค่าความยืดหยุ่นควบไปด้วย เหมือนในแบบจำลองข้างต้น ซึ่งในการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะเงินเพื่อ, ค่าความยืดหยุ่นและผลการคำนวณจะได้วิเคราะห์ไปที่ละสมการ ดังนี้

	สัมประสิทธิ์	ค่าของสัมประสิทธิ์
1. รายรับภาษีอากรรวม (Total Tax Revenue)		
	δ_T	0.894
	c_{0T}	-2.676
	c_{1T}	1.056
1. $\logTOT_t = -2.392 + 0.944(\log Y_t + \log P_t) + 0.106 \log TOT_{t-1}$		
	(-4.050) (5.890)	(0.729)
	$R^2 = 0.950$	D.W. = 1.786

สำหรับทางด้านรายรับภาษีอากรรวมแล้วจะเห็นได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะเงินเพื่อของรายรับภาษีอากรรวม (δ_T) มีค่า 0.894 ซึ่งต่ำกว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะเงินเพื่อของรายรับรวม (β) ที่รวมรายรับที่มีใช้ภาษีอากรเข้าไว้ด้วยตามสมการที่ 2 ข้างต้น เท่ากับ 0.049 ขณะที่ค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ของรายรับภาษีอากรรวมจะมีค่าสูงกว่าค่าความยืดหยุ่นของรายรับรวมเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ว่ารายรับภาษีอากรรวมจะเพิ่มขึ้นสูงกว่ารายได้ประชาชาติไม่มากนัก กล่าวคือ หากรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 แล้ว รายรับภาษีอากรรวมจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.056 (c_{1T}) โดยที่ทางด้านรายรับรวมของรัฐบาลจะเพิ่มขึ้นเพียง (c_1) 1.025 เท่านั้น ซึ่งค่าที่ได้นี้ใกล้เคียงกับค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นของรายรับภาษีอากรรวมที่ไม่มีการปรับปรุงต่อรายได้ตามที่ชม เพลินและคณะได้ศึกษาไว้ในช่วงปี พ.ศ. 2504-2522 คือ เท่ากับ 1.039 ดังนั้นอาจจะเป็นไปได้ว่าโครงสร้างภาษีอากรของไทยยังไม่มีการปรับปรุงให้ดีขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมามากต่อการทำรายได้ให้กับภาครัฐบาล

และเมื่อวิเคราะห์จากผลรวมของค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อและค่าความยืดหยุ่นที่กระทบต่อรายรับภาษีอากรรวมแล้วจะเห็นว่าหากรายได้ประชาชาติในรูปตัวเงินเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์จะส่งผลให้รายรับภาษีอากรรวมเพิ่มขึ้นเพียง 0.944 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผลรวมที่เกิดขึ้นจากค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อและค่าความยืดหยุ่นนี้พอจะชี้ให้เห็นได้ว่า รายรับภาษีอากรรวมจะเพิ่มขึ้นช้ากว่ารายได้ประชาชาติเล็กน้อย

	สัมประสิทธิ์	ค่าของสัมประสิทธิ์
2. ภาษีเงินได้รวม(Total Income Revenue)		
	δ_I	1.044
	c_{0I}	-7.875
	c_{1I}	1.353
2. $\log TOI_t = -8.222 + 1.413(\log Y_t + \log P_t) - 0.044 \log TOI_{t-1} + 0.197 D_t$		
	(-4.463) (6.126)	(-0.309) (1.897)

$$R^2 = 0.749$$

$$D.W. = 2.174$$

ทางด้านส่วนประกอบของรายรับภาษีอากรรวมอันได้แก่ ภาษีประเภทต่าง ๆ นั้น ในที่นี้จะเริ่มพิจารณาจากภาษีทางตรงหรือภาษีเงินได้รวม ผลปรากฏว่าภาษีเงินได้รวมมีการปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อค่อนข้างสูงถึง 1.044 (δ_I) และค่าความยืดหยุ่นที่ได้จากการคำนวณของภาษีเงินได้รวมสูงถึง 1.353 (c_{1I}) นั้นน่าจะบอกได้ว่ารายรับภาษีทางตรงนอกจากจะมีการสนองตอบต่อภาวะเงินเฟ้อในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงแล้วยังเป็นภาษีที่ทำรายได้ให้แก่ภาครัฐบาลอย่างสำคัญแต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับผลการคำนวณของชม เพลิน และคณะแล้วปรากฏว่า ค่าความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้รวมที่ไม่มีการปรับปรุงต่อรายได้นั้นมีค่าใกล้เคียงกันมากกับที่คำนวณได้คือเท่ากับ 1.435 ถึงแม้ว่าค่าที่ได้จะน้อยกว่าที่ชม เพลิน และคณะศึกษาไว้เล็กน้อย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากจำนวนปีที่ใช้แตกต่างกันประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งอาจจะ เป็นผลของการปรับตัวต่อเงินเฟ้อที่ส่งผลกระทบต่อค่าความยืดหยุ่นด้วย

หากพิจารณาผลรวมของค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเฟ้อและค่าความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้รวมแล้วจะพบว่าผลรวมจากค่าสัมประสิทธิ์ทั้งสองนี้ได้ส่งผลให้ภาษีเงินได้รวมเพิ่มสูงกว่ารายได้ประชาชาติเล็กน้อย กล่าวคือ หากรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 แล้วภาษีเงิน

ได้รวมจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.413 นั่นคือ ภาษีเงินได้ เป็นตัวทำรายรับให้กับรัฐบาลได้ดีพอสมควร สำหรับค่าDummy Variables ที่ใช้ให้เป็น 1 ในกรณีที่มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัด เก็บ ตลอดจนอัตราภาษี นอกนั้นให้เป็นศูนย์

	สัมประสิทธิ์	ค่าของสัมประสิทธิ์
3. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Tax)		
δ_p		1.081
c_{0p}		-5.795
c_{1p}		1.263

$$3. \log PERI_t = -6.264 + 1.365 \log COE_t - 0.081 \log PERI_{t-1} + 0.258 D_p$$

$$(-8.761) \quad (10.877) \quad (-0.885) \quad (8.154)$$

$$R^2 = 0.956 \quad D.W. = 2.157$$

จากค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อในสมการที่ 3 อันได้แก่ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นภาษีทางตรงนั้น ปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเฟ้อของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเท่ากับ 1.081 (δ_p) ซึ่งรองลงมาจากภาษีเงินได้นิติบุคคล การที่ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีค่าสัมประสิทธิ์ค่อนข้างสูงนี้ อาจจะอธิบายได้ว่า ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อฐานภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งได้แก่ เงินเดือน, ค่าจ้าง, รายได้จากการประกอบอาชีพให้สูงขึ้นโดยตรง จึงน่าจะทำให้รายรับภาษีทางด้านนี้สูงขึ้นตามไปด้วย อนึ่งสำหรับค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ประชาชาติ ของภาษีชนิดนี้นั้นจะพบว่าค่าความยืดหยุ่นจากการใช้ฐานภาษีอันได้แก่ เงินเดือน, ค่าจ้าง ตามที่กล่าวไปแล้ว มีค่าสูงถึง 1.263 (c_{1p}) ซึ่งสูงที่สุดมากกว่าภาษีทุกประเภท และเมื่อ เปรียบเทียบกับค่าความยืดหยุ่นที่ไม่มีการปรับปรุงที่ชม เพลิน และคณะ ศึกษาไว้ของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เท่ากับ 1.2430 ซึ่งก็ใกล้เคียงกันมาก และใกล้เคียงกับค่าที่ Peter S. Heller ได้รับจากการทดสอบกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา, แอฟริกา ตลอดจนเอเชียด้วย ทั้งนี้อาจจะ เนื่องมาจากโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีหลายอัตรา ขณะที่เกิดภาวะเงินเฟ้อสูงขึ้นจะส่งผลให้มีการปรับอัตรา เงินเดือนและค่าจ้างโดยทั่วไปให้สูงขึ้นตามไปด้วย แต่ในความเป็นจริงแล้วรายได้แท้จริงอาจจะไม่เพิ่มขึ้นก็ได้ เช่น บุคคลที่เคยมีรายได้โดยเสียภาษีในอัตราที่ต่ำ เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อแล้ว เงิน เดือนหรือค่าจ้างที่เคยได้รับจะถูกปรับ

ให้สูงขึ้น ทำให้รายได้ที่จะต้องคำนวณเสียภาษีเพิ่มขึ้น บุคคลผู้นั้นจึงต้องเสียภาษีในอีกอัตราหนึ่งที่สูงขึ้นกว่าเดิมที่เคยเสียก่อนมีภาวะเงินเฟ้อ ด้วยเหตุนี้รายรับประเภทภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่รัฐบาลได้รับจึงเพิ่มสูงกว่าในช่วงที่ไม่มีภาวะเงินเฟ้อ ส่วนค่ารวมระหว่างสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเฟ้อกับค่าความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้นมีค่าสูงถึง 1.365 นั่นก็คือ ถ้าฐานภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอันได้แก่ เงินเดือน, ค่าจ้าง เพิ่มขึ้น 1 ส่วนแล้วรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะเพิ่มขึ้นมากกว่า 1 ส่วนเล็กน้อย ทางด้านความล่าช้าในขบวนการจัดเก็บ (lag) ของภาษีชนิดนี้จะส่งผลกระทบต่อเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และค่า Dummy Variables ที่ใช้ในที่นี่ได้กำหนดให้เป็น 1 ในช่วงที่มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีตลอดจนปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี นอกนั้นในช่วงปกติให้เท่ากับศูนย์เช่นกัน

สัมประสิทธิ์: ค่าของสัมประสิทธิ์

4. ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Income Tax)

δ_C	1.101
c_{0C}	-3.183
c_{1C}	1.216

$$4. \log \text{CORI}_t = -3.504 + 1.339 \log \text{COP}_t - 0.101 \log \text{CORI}_{t-1} + 0.793 D_C$$

(-3.509) (8.413) (-1.032) (7.610)

$$R^2 = 0.772 \quad D.W. = 2.285$$

ทางด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้นให้ค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเฟ้อสูงที่สุดในจำพวกภาษีทางตรง และภาษีทางอ้อมทั้งหมดคือ สูงถึง 1.101 (δ_C) ถึงแม้ว่าภาษีชนิดนี้จะมี การเก็บภาษีในอัตราที่คงที่จากฐานภาษีอันได้แก่กำไรสุทธิของห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือบริษัทก็ตาม ถ้าภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในระบบ เศรษฐกิจส่งผลให้กำไรสุทธิสูงขึ้นโดยตรง ก็จะทำให้รายรับของภาษีชนิดนี้สูงขึ้นตามไปด้วย สำหรับค่าความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้นิติบุคคลที่คำนวณได้นั้น สูงถึง 1.216 รองจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีสรรพสามิต ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากฐานภาษีของภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความแปรปรวนพอสมควร รวมทั้งการหลบเลี่ยงภาษีโดยแจ้งยอดกำไรต่ำกว่าความเป็นจริง, มีกฎเกณฑ์ข้อยกเว้นพอสมควรที่ทำให้การเก็บภาษีชนิดนี้ทำได้ไม่เต็มที่ หากเปรียบเทียบกับค่าความยืดหยุ่นของภาษีชนิดนี้ที่ชม เพลินและคณะคำนวณได้คือ 1.6464

จะเห็นว่าที่ชม เพลินค่านวมได้นี้สูงกว่าที่คิดเอาไว้ในที่นี่ไม่มากนัก ทั้งนี้อาจจะ เนื่องมาจากการใช้ฐานภาษีมา เป็นตัวแปรภายนอกแทนรายได้ประชาชาติประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งน่าจะมาจากผลกระทบจากการปรับตัวต่อภาวะ เงิน เพื่อลดคนจนจำนวนมี และลักษณะข้อมูลที่ใช้ศึกษา ที่มีผลทำให้ค่าความยืดหยุ่นที่ได้รับมีความแตกต่างกันไปบ้าง

แต่อย่างไรก็ตาม ในการวิเคราะห์ผลรวมของค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อ เงิน เพื่อ และค่าความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้น พบว่าค่าผลรวมของภาษีเงินได้นิติบุคคลมีค่าต่ำกว่าค่าผลรวมของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเล็กน้อยคือ เพียง 1.339 นั่นก็คือ ถ้าฐานภาษีเงินได้นิติบุคคลอันได้แก่ผลกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น 1 ส่วนแล้วรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลจะ เพิ่มขึ้นมากกว่า 1 ส่วนเล็กน้อย เช่นเดียวกับกับของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัดเก็บ (lag) ของภาษีประเภทนี้ก็มีผลกระทบแต่เพียงเล็กน้อย ส่วนค่า Dummy Variable ที่ใช้ในที่นี่ ได้กำหนดให้มีค่าเป็น 1 ในช่วงที่มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงอัตราภาษี หรือมีการกำหนดให้หักลดหย่อนได้สำหรับอุตสาหกรรมที่มีการส่งเสริม ลดคนจนมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บ ถ้าช่วงปกติได้กำหนดให้เท่ากับศูนย์

สัมประสิทธิ์(parameter) ค่าสัมประสิทธิ์

5. ภาษีการค้า (Business Tax)

δ_B	0.179
c_{0B}	-2.447
c_{1B}	0.955

$$5. \log BUST_t = -0.438 + 0.1711 \log PCE_t + 0.8211 \log BUST_{t-1}$$

(-1.026) (1.541) (7.838)

$$R^2 = 0.990 \quad D.W. = 1.908$$

สำหรับภาษีการค้าแล้วค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะ เงิน เพื่อยังแสดงในสมการที่ 5 เมื่อเทียบกับภาษีชนิดอื่น ๆ แล้วกลับมีค่าต่ำสุดคือ เพียง 0.179 (δ_B) ทั้งนี้อาจจะ เป็นไปได้ว่าในช่วงเวลาที่ศึกษานั้น เป็นช่วง เวลาที่มีภาวะเงิน เพื่อค่อนข้างสูงที่สุดของไทย ดังนั้น การใช้นโยบายทางการเงินการคลัง เพื่อลดการใช้จ่ายและการบริโภคของประชาชน ย่อมกระทบต่อฐานภาษีการค้า อันได้แก่ รายจ่ายในการบริโภคของภาคเอกชนโดยตรง จึงทำให้รายรับ

ของภาษีประเภทนี้มีการปรับตัวต่อเงินเพื่อค่อนข้างต่ำ อีกสาเหตุหนึ่งน่าจะมาจากการลดภาษี การค้า เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการส่งเสริมการลงทุน, การยกเลิกการเก็บภาษีสุรา, เบียร์ ในรูปภาษีการค้ามาเก็บอยู่ในรูปภาษีสรรพสามิตแทน, การลดอัตราภาษีการค้าโดยเฉพาะเครื่องใช้ไฟฟ้าและสินค้าหลายชนิดที่ใช้ในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมต่อไป เป็นต้น ส่วนค่าความยืดหยุ่นของ ภาษีการค้าที่คำนวณได้ในที่นี้เท่ากับ $0.955 (c_{1B})$ รองจากภาษีทางตรงและภาษีสรรพสามิต โดยที่ค่าความยืดหยุ่นของภาษีการค้าที่คำนวณได้ค่อนข้างต่ำนั้นอาจ เป็นเพราะว่าในช่วง เวลาที่ ศึกษาสินค้าหลายชนิดที่มีได้มีการเก็บภาษีการค้า และการที่ภาษีการค้ามีหลายอัตราทำให้ มีความยุ่งยากในการจัดเก็บตลอดจนประสิทธิภาพในการจัดเก็บที่ค่อนข้างต่ำ ดังจะเห็นได้จาก ผลการวิจัยของนักวิชาการ กระทรวงการคลังที่พบว่าในช่วงปี 2515-2523 นั้น สัดส่วนภาษี การค้าที่เก็บได้ส่วนใหญ่มาจากกรุงเทพมหานคร ในขณะที่ส่วนภูมิภาคมีสัดส่วนที่ต่ำกว่ามาก และ เมื่อลอง เปรียบเทียบกับค่าความยืดหยุ่นที่ไม่มีการปรับปรุงที่ชม เพลินคำนวณได้ของภาษีชนิดนี้คือ 1.1713 จะเห็นว่าต่ำกว่ามาก ทั้งนี้อาจ เป็นไปได้ว่า ช่วงเวลาที่ศึกษามีความแตกต่างกัน นอกจากนั้นตัวแปรภายนอกที่ใช้ก็มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะในที่นี้ใช้ฐานภาษีมา เป็นตัวแปร ภายนอกในการศึกษาแทนรายได้ประชาชาติและฐานภาษีนี้ก็ได้รับผลกระทบจากทางด้านนโยบาย การเงินการคลังค่อนข้างสูง

หากพิจารณาค่าผลรวมระหว่างค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อและค่าความ ยืดหยุ่นแล้ว ปรากฏว่า ค่าผลรวมของภาษีชนิดนี้ค่อนข้างต่ำคือ เพียง 0.171 ที่ เป็นเช่นนี้ เพราะ ทั้งค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อและค่าความยืดหยุ่นของภาษีชนิดนี้ค่อนข้างต่ำ ทางด้าน ความล่าช้าในการบริหารการจัดเก็บ (lag) ของภาษีประเภทนี้มีผลกระทบต่อตัวภาษีบ้างพอสมควร โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากค่า R^2 และ t-test แล้วอยู่ในระดับที่สูง แต่อย่างไรก็ตาม เนื่อง จากภาษีการค้ามีความล่าช้าในการจัดเก็บค่อนข้างสั้นกว่าภาษีเงินได้ ถึงแม้ว่าค่าผลรวมระหว่าง ค่าความยืดหยุ่นของภาษีและค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อจะอยู่ในระดับที่ต่ำก็ตาม แต่ก็ น่าจะสามารถใช้ เป็นเครื่องมือในการรักษา เสถียรภาพทาง เศรษฐกิจในระยะสั้นได้ดีและรวดเร็ว กว่าภาษีเงินได้ที่มีความล่าช้าในการจัด เก็บที่ยาวนานกว่าและมีความแปรปรวนในฐานภาษีบ้าง พอควร

	สัมประสิทธิ์	ค่าสัมประสิทธิ์
6. ภาษีสรรพสามิต(Specific Tax)		
	δ_S	0.644
	c_{0S}	-5.811
	c_{1S}	1.238

$$6. \log \text{SELT}_t = -3.742 + 0.7971 \log \text{PCE}_t + 0.3561 \log \text{SELT}_{t-1}$$

$$(-4.094) \quad (4.414) \quad (2.513)$$

$$R^2 = 0.982 \quad D.W. = 2.491$$

ตามสมการที่ 6 ข้างบนจะเห็นได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อของภาษีสรรพสามิตมีค่าไม่สูงมากนักกล่าวคือ มีค่าเพียง 0.644 (δ_S) ทั้งนี้อาจจะ เนื่องจากภาษีสรรพสามิตส่วนใหญ่เป็นภาษีที่เก็บตามสภาพกับตามมูลค่า และการใช้นโยบายการเงินในการลดการใช้จ่ายเพื่อบริโภคของภาค เอกชนย่อมกระทบต่อฐานภาษีชนิดนี้โดยตรง จึงย่อมจะทำให้รายรับของภาษีสรรพสามิตมีการปรับตัวตามสภาพเงินเพื่อไม่สูง เท่ากับภาษีเงินได้ทั้ง 2 ประเภท แต่เมื่อเทียบกับภาษีทางอ้อมอื่น ๆ แล้วยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง และ เมื่อมาพิจารณาทางด้านค่าความยืดหยุ่นที่คำนวณได้ของภาษีชนิดนี้ปรากฏว่าภาษีสรรพสามิตมีค่าความยืดหยุ่นสูงถึง 1.238 (c_{1S}) รองลงมาจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การที่ภาษีสรรพสามิตมีค่าความยืดหยุ่นสูงเช่นนี้อาจจะมาจากสินค้าที่ภาษีสชนิดนี้ครอบคลุมถึงมีจำนวนน้อยชนิดประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งอาจ เป็นไปได้ว่าสินค้าเหล่านี้สามารถตรวจสอบปริมาณการผลิตหรือนำเข้า เพื่อคำนวณการเสียภาษีได้ง่าย โดยเฉพาะในช่วงหลังที่โอนภาษีการค้าของ สุรา เบียร์ มาเก็บในรูปภาษีสรรพสามิตก็น่าจะมีส่วนทำให้ค่าความยืดหยุ่นของภาษีสชนิดนี้สูงขึ้น อนึ่ง เมื่อลอง เปรียบเทียบกับค่าความยืดหยุ่นที่ไม่มีการปรับปรุงที่ชม เพลินและคณะคำนวณไว้สำหรับภาษีสชนิดนี้คือ 1.5433 แล้วปรากฏว่า ค่าที่คำนวณได้มีค่าต่ำกว่า เล็กน้อย ทั้งนี้อาจ เป็น เพราะว่าจำนวนปีและลักษณะข้อมูลที่ใช้มีความแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ดีสำหรับภาษีสรรพสามิตแล้วนับว่า เป็นภาษีทางอ้อมที่มีทั้งค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อและค่าความยืดหยุ่นที่ค่อนข้างสูงรองจากภาษีทางตรงที่เดียว

ส่วนการพิจารณาว่าค่าผลรวมจากค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวและค่าความยืดหยุ่นที่มี

ผลต่อรายรับภาษีชนิดนี้นั้น ปรากฏว่า ภาษีสรรพสามิตมีค่าสูงถึง 0.797 รองลงมาจากภาษีอื่น ๆ (Other Tax) ที่เป็นเช่นนี้ก็ เพราะว่าภาษีสรรพสามิตมีความยืดหยุ่นที่สูงถึงแม้ว่าค่าสัมประสิทธิ์ การปรับตัวจะไม่สูงมากนักก็ตาม แต่ค่าผลรวมจากค่าทั้งสองก็มีค่าสูงพอสมควร เมื่อเทียบกับภาษี ทางอ้อมประเภทอื่น ๆ ทางด้านความล่าช้าในการบริหารจัดการ เก็บ (lag) สำหรับภาษีชนิดนี้นั้น ค่อนข้างจะสั้นมาก ดังนั้นผลกระทบของความล่าช้าในการจัด เก็บสำหรับภาษีชนิดนี้จึงมีค่าน้อย และเมื่อพิจารณาจากค่า t-test และ R^2 แล้วก็อยู่ในระดับที่สูงทีเดียว

สัมประสิทธิ์	ค่าของสัมประสิทธิ์
7. ภาษีส่งออก (Export Duty)	
δ_{EX}	0.312
c_{0EX}	5.965
c_{1EX}	0.042

$$7. \log EXPD_t = 1.861 + 0.013 \log VEXP_t + 0.688 \log EXPD_{t-1} + 0.418 D_{EX}$$

(6.278) (0.406) (17.544) (13.361)

$$R^2 = 0.932$$

$$D.W. = 2.463$$

ในการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวคือ เงิน เพื่อของภาษีส่งออกตามสมการที่ 7 นั้นพบว่า ภาษีส่งออกมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวค่อนข้างต่ำคือ เพียง 0.312 (δ_{EX}) เมื่อเทียบกับภาษีทางอ้อมอื่น ๆ แล้วยังอยู่ในระดับต่ำแต่สูงกว่าภาษีการค้าทั้งนี้อาจจะ เนื่องจาก ภาษีส่งออกนั้น เก็บตามสภาพและตามมูลค่า นอกจากนี้ฐานภาษีส่งออกอันได้แก่ มูลค่าการส่งออก นั้นขึ้นกับปัจจัยอื่น ๆ มากำหนด โดยเฉพาะในช่วงภาวะเงินเฟ้อที่มีส่วนทำให้ราคาสินค้าส่งออก สูงขึ้น ทำให้ส่งออกได้น้อยนั้น จะกระทบต่อฐานภาษีโดยตรง รวมทั้งยังมีสินค้าบางประเภท ที่ได้รับยกเว้นภาษีขาออก จึงน่าจะมีส่วนทำให้รายรับภาษีประเภทนี้ไม่สูงขึ้นมากนักอย่างที่ควร จะเป็น และหากมาพิจารณาถึงค่าความยืดหยุ่นของภาษีชนิดนี้แล้ว จะพบว่า ภาษีส่งออกมีค่าความ ยืดหยุ่นต่ำที่สุดในจำนวนภาษีทั้งหมดที่นำมาศึกษาคือ เพียง 0.042 (c_{1EX}) การที่ภาษีส่งออกมีค่า ความยืดหยุ่นต่ำ เช่นนี้อาจจะมาจากการใช้นโยบายภาษีเพื่อส่งเสริมการส่งออกและอุตสาหกรรม ในประเทศโดยการลดอากรขาออก หรือยกเว้นอากรสินค้าขาออกหลายประเภท รวมทั้งสินค้า ที่อยู่ในข่ายการเก็บภาษีขาออกมีจำนวนไม่มากนัก เมื่อเทียบกับภาษีทางอ้อมอื่นก็เป็นได้ สำหรับ

ผลการคำนวณค่าความยืดหยุ่นที่ไม่มีการปรับปรุงของภาษีชนิดนี้ที่ชม เพลินคำนวณได้คือ 0.9321 ซึ่งสูงกว่าที่คำนวณได้ในที่นี้ ทั้งนี้ก็ เพราะว่าตัวแปรภายนอกที่ใช้มากำหนดรายรับภาษีมีความแตกต่างกันในที่นี้ใช้มูลค่าการส่งออกแทนรายได้ประชาชาติ นอกจากนั้นจำนวนปีและลักษณะข้อมูลที่ศึกษาก็มีความแตกต่างกันไป

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาค่าผลรวมระหว่างค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อ และค่าความยืดหยุ่นแล้วจะพบว่าภาษีส่งออกมีค่าผลรวมต่ำสุด เช่นกัน คือ เท่ากับ 0.013 การที่ ภาษีส่งออกมีค่าต่ำนี้อาจจะเนื่องมาจากภาษีส่งออกมีค่าความยืดหยุ่นที่ต่ำโดยที่ค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อก็ค่อนข้างต่ำด้วยประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งอาจจะ เป็น เพราะว่าภาษีส่งออกโดยเฉพาะฐานภาษีขึ้นกับปัจจัยภายนอกมากพอสมควร อาทิ เช่น ระดับรายได้ของต่างประเทศ, ระดับราคา, ปริมาณสินค้าออกในตลาดโลก, ภาวะเงินเฟ้อภายในประเทศ, อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น ทางด้านความล่าช้าในการบริหารจัดการ เก็บ (lag) ของภาษีส่งออกที่มีผลกระทบต่อตัวภาษีนั้น ภาษีส่งออกมีผลมากพอสมควร เมื่อพิจารณาจากค่า R^2 และค่า t-test แล้วอยู่ในระดับที่สูงพอสมควรทั้งนี้อาจจะเป็นผลมาจากโครงสร้างของ ภาษีชนิดนี้เองที่ขึ้นกับสินค้าส่งออกโดยเฉพาะส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นสินค้าทางการเกษตรที่มีความผันผวนตามฤดูกาล เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ส่วนค่า Dummy Variables ที่ใช้นั้นได้มีการกำหนดให้เท่ากับ 1 ในช่วงที่มีการใช้นโยบายลดอัตราภาษีหรือยกเว้นอัตราภาษี เพื่อส่งเสริมการส่งออกหรือส่งเสริมอุตสาหกรรม แต่ในช่วงปกติแล้วกำหนดให้เท่ากับศูนย์

สัมประสิทธิ์ ค่าของสัมประสิทธิ์

8. ภาษีนำเข้า (Import Duty)

δ_{IM}	0.582
$c_{0_{IM}}$	0.174
$c_{1_{IM}}$	0.782

$$8. \quad \text{Log IMPD}_t = 0.101 + 0.455 \text{Log VIMP}_t + 0.418 \text{Log IMPD}_{t-1}$$

(0.470) (4.350) (3.271)

$$R^2 = 0.969$$

$$D.W. = 1.621$$

อนึ่งสำหรับภาษีนำเข้านั้น เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อแล้วผลปรากฏว่ามีค่าไม่สูงมากนักคือ $0.582 (\delta_{IM})$ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากว่าในช่วงที่ศึกษามีการลดอัตราภาษีขาเข้าหรือยกเว้นอัตราภาษีสินค้าขาเข้าหลายชนิด เพื่อนำมา เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ตามนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรม นอกจากนี้การเก็บภาษีตามสภาพและตามมูลค่านำเข้าจะมีส่วนทำให้รายรับภาษีชนิดนี้ไม่เพิ่มสูงขึ้นมากนัก ทางด้านค่าความยืดหยุ่นของภาษีขาเข้าที่คำนวณได้ปรากฏว่ามีค่าค่อนข้างต่ำคือมีค่าเพียง $0.782 (c_{1IM})$ ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากมีการยกเว้นภาษีอากรขาเข้าแก่วัตถุดิบต่าง ๆ มากมายที่นำมาใช้ เป็นวัตถุดิบในการผลิต ตลอดจนประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีประเภทนี้อาจจะไม่ดีนัก อย่างไรก็ตามหากลองเปรียบเทียบกับค่าความยืดหยุ่นที่ไม่มีการปรับปรุงของชม เพลินซึ่งเท่ากับ 0.8852 แล้วจะเห็นว่ามีความแตกต่างกันไม่มากนัก ทั้ง ๆ ที่ฐานภาษีที่ใช้มีความแตกต่างกัน รวมทั้งจำนวนปีและลักษณะข้อมูล ทั้งนี้อาจจะ เป็น เพราะในช่วง เวลาที่ศึกษานั้นส่วนใหญ่อัตราการเปลี่ยนแปลงภาษีนำเข้ามีไม่บ่อยครั้งนัก นอกจากนี้มูลค่าการนำเข้าที่ใช้ เป็นฐานภาษีในที่นี้ก็ขึ้นกับจำนวนการนำเข้า ซึ่งจำนวนการนำเข้าก็ย่อมขึ้นกับรายได้ประชาชาติอีกทอดหนึ่ง จึงทำให้ผลที่ได้รับจากการใช้ฐานภาษีทั้งสองนี้ไม่น่าจะมีความแตกต่างกันมากนักดังที่ได้แสดงไว้แล้ว

ในการพิจารณาค่าผลรวมของภาษีชนิดนี้ ผลปรากฏว่าภาษีนำเข้ามีค่าผลรวมเท่ากับ 0.455 ซึ่งสูงรองจากภาษีเงินได้, ภาษีอื่น ๆ และภาษีสรรพสามิต นั่นคือ หากฐานภาษีชนิดนี้ซึ่งได้แก่มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ จะมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของภาษีชนิดนี้เพียง 0.455 เปอร์เซ็นต์ สำหรับความล่าช้าในการบริหารการจัดเก็บ (lag) ของภาษีชนิดนี้ในทางปฏิบัติแล้วจะสั้นมาก แต่จากผลการคำนวณความล่าช้าก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวภาษีพอควร ทั้งนี้อาจจะ เป็นไปได้ว่า รูปแบบของการจัดเก็บและโครงสร้างการนำเข้ามีส่วนกำหนดอิทธิพลของความล่าช้าในการจัดเก็บให้สูงขึ้น

	สัมประสิทธิ์	ค่าของสัมประสิทธิ์
๑. ภาษีอื่น ๆ (Other Tax)		
	δ_{OT}	0.980
	c_{0OT}	-2.586
	c_{1OT}	0.841

$$9. \log \text{OTHT}_t = -2.534 + 0.824(\log Y_t + \log P_t) + 0.0201 \log \text{OTHT}_{t-1}$$

(-2.346) (5.442) (0.136)

$$R^2 = 0.665 \quad \text{D.W.} = 1.964$$

จากสมการที่ 9 จะเห็นได้ว่าภาษีอื่น ๆ อันได้แก่ ภาษีจากทรัพยากรธรรมชาติ ภาษีลักษณะอนุญาติและลักษณะอื่น ๆ นั้นมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวค่อนข้างสูงรองจากภาษีเงินได้ กล่าวคือมีค่าเท่ากับ 0.98 (δ_{OT}) การที่ภาษีอื่น ๆ มีค่าสูงเช่นนี้ อาจจะเป็นเนื่องมาจากว่า ภาษีอื่น ๆ นั้นเป็นภาษีที่รวมมาจากภาษีในหลายลักษณะไม่ว่าจะเป็นค่า Royalties, ภาษีในลักษณะอนุญาติต่าง ๆ รวมทั้งรูปแบบการผูกขาดทางการคลัง ซึ่งทำรายรับอย่างมากแก่ภาครัฐบาล โดยเฉพาะภาษีที่เก็บจากทรัพยากรธรรมชาติในลักษณะตามมูลค่าจะเพิ่มสูงขึ้นมากในช่วงภาวะเงินเฟ้อ แต่สำหรับค่าความยืดหยุ่นของภาษีอื่น ๆ แล้วอยู่ในระดับปานกลางไม่สูงมากนัก เมื่อเทียบกับภาษีที่นำมาศึกษาทั้งหมดคือ เท่ากับ 0.841 (c_{1OT}) ทั้งนี้ก็เพราะค่าความยืดหยุ่นที่คำนวณนี้เป็นค่าความยืดหยุ่นรวมของภาษีต่าง ๆ หลายรูปแบบจึงอาจจะเป็นการยากที่จะชี้ชัดว่าลักษณะของภาษีย่อย ๆ เหล่านี้จะดีกว่าภาษีประเภทต่าง ๆ อย่างไร เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน

ส่วนค่าผลรวมจากค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวคือ เงินเฟ้อและค่าความยืดหยุ่นของภาษีอื่น ๆ นั้นพบว่ามีค่าผลรวมสูงถึง 0.824 ซึ่งสูงที่สุดในประเภทของภาษีทางอ้อมทั้งหมด การที่ค่าผลรวมอยู่ในระดับที่สูงที่สุดในประเภทภาษีทางอ้อมเช่นนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าทั้งสองข้างต้นแล้ว จะเห็นว่าอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงทั้งคู่ สำหรับความล่าช้าในการบริหารการจัดเก็บของภาษีอื่น ๆ นี้มีค่าต่ำมาก แทบจะไม่มีค่าสำคัญเลย ทั้งนี้เกือบจะเรียกได้ว่าความล่าช้า (lag) ของภาษีอื่น ๆ นี้มีระยะเวลาสั้นมากเลยก็เป็นได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าภาษีที่มีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อ และมีค่าความยืดหยุ่นที่สูงจะได้แก่ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งน่าจะ เป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าภาษีทางอ้อมซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อต่ำรวมทั้งมีค่าความยืดหยุ่นที่ต่ำด้วย แต่อย่างไรก็ตามภาษีเงินได้เอง ก็มีความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัดเก็บบ้างพอสมควร และเมื่อพิจารณาจากภาษีทางอ้อมประเภทต่าง ๆ แล้วพบว่า ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีที่มีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อและค่าความยืดหยุ่นที่สูงที่สุด โดยเฉพาะค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 1.238 นั้นใกล้เคียงกับ

ค่าความยืดหยุ่นที่ไม่มีมีการปรับปรุงซึ่งชม เพลินและคณะคำนวณไว้คือ 1.5433 หากพิจารณาเปรียบเทียบกับภาษีเงินได้ทั้ง 2 ประเภทแล้ว ภาษีสรรพสามิตแม้ว่าจะมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่ำกว่าภาษีเงินได้ทั้งสองประเภทแต่ก็มีค่าความยืดหยุ่นที่สูงกว่าภาษีเงินได้นิติบุคคล นั้นย่อมแสดงว่าในภาวะปกติแล้วภาษีสรรพสามิตจะเป็นตัวทำรายได้ที่ดีให้แก่ภาครัฐบาลรองลงมาจากภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดา ส่วนการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจแล้วภาษีสรรพสามิตอาจจะผู้ภาษีเงินได้ทั้ง 2 ประเภทนี้ ไม่ได้ เนื่องจากมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อที่ค่าประกอบทั้งมีฐานภาษีที่ค่อนข้างแคบด้วย

อย่างไรก็ตาม เท่าที่มีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อของภาษีอากรแต่ละประเภทไปแล้วอาจจะสรุปได้ว่าภาษีเงินได้ เฉพาะอย่างยิ่งภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นภาษีที่มีการปรับตัวต่อเงิน เพื่อสูงที่สุด รองลงมาก็คือ ภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดา, ภาษีอื่น ๆ, ภาษีสรรพสามิต และภาษีทางอ้อมประเภทอื่น ๆ นั้นอาจจะ เป็นการชี้ให้เห็นได้ว่าภาษีทางตรงเป็น ภาษีที่มีการสนองตอบต่อภาวะเงิน เพื่อได้ดีกว่าภาษีทางอ้อม ฉะนั้นในการใช้นโยบายด้านภาษีอากรในการแก้ไขปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจควรจะขยายฐานภาษีทางตรงให้กว้างขึ้น เพราะ เมื่อได้พิจารณาเปรียบเทียบกันระหว่างภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อมแต่ละประเภทแล้ว ภาษีทางตรงมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อและค่าความยืดหยุ่นสูงกว่าภาษีทางอ้อมมาก ด้วย เหตุนี้การปรับโครงสร้างภาษีอากรจากการพึ่งพิงภาษีทางอ้อมในสัดส่วนที่สูงมา เป็นการพึ่งพิง ภาษีทางตรงมากขึ้นโดยการขยายฐานภาษีใหม่ ๆ น่าจะทำให้การใช้นโยบายภาษีอากรเป็น เครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ดียิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าภาษีทางตรงจะมีความ ค่าซ้ำในขบวนการบริหารการจัดเก็บค่อนข้างยาวนานกว่าภาษีทางอ้อม เช่น ภาษีการค้าและ ภาษีสรรพสามิตก็ตาม แต่การแก้ไขปัญหาในระยะสั้นแล้วอาจใช้นโยบายอื่น ๆ ประกอบกับการ ปรับอัตราภาษีการค้าและภาษีสรรพสามิตตลอดจนภาษีนำเข้ามาใช้แก้ไขปัญหาได้ โดยต้องไม่ เบี่ยงเบนไปจากแนวการปรับปรุงโครงสร้างภาษีอากรใหม่ที่กำหนดขึ้นมาก เกินไป

กล่าวโดยสรุป ผลของการวิเคราะห์ทั้งหมดอาจจะชี้ให้เห็นได้ว่า รายรับประเภท ภาษีอากรซึ่ง เป็นส่วนใหญ่ในองค์ประกอบของรายรับรวมมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อ และ ค่าความยืดหยุ่นใกล้เคียงกับรายรับรวมมาก และส่วนประกอบที่สำคัญที่มีส่วนช่วยสนับสนุนผล ข้างต้นนี้คือ ภาษีเงินได้หรือภาษีทางตรงที่มีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อ และค่าความ ยืดหยุ่นต่อรายได้ประชาชาติที่สูงกว่า 1 เล็กน้อย ซึ่ง เมื่อ เปรียบ เทียบระหว่างภาษีเงินได้นิติบุคคล

และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เป็นองค์ประกอบของภาษีเงินได้แล้วจะพบว่า ภาษีเงินได้นิติบุคคลมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวสูงกว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเล็กน้อย แต่ค่าความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้ทั้ง 2 ประเภทกลับมีค่าใกล้เคียงกัน นอกจากนี้เมื่อมาพิจารณาจากค่าผลรวมระหว่างค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อ และค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้จากฐานภาษีของภาษีเงินได้ทั้ง 2 ประเภทนี้แล้วก็มีค่าใกล้เคียงกันมากเช่นกัน สำหรับภาษีทางอ้อมซึ่งเป็นรายรับภาษีอากรแหล่งใหญ่ที่สุดนั้น แต่ละประเภทของภาษีทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นภาษีการค้า, ภาษีสรรพสามิต, ภาษีนำเข้าหรือภาษีส่งออก ล้วนมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อและค่าความยืดหยุ่นที่ค่อนข้างต่ำ ค่าของผลรวมระหว่างค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อและค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้จากฐานภาษีของภาษีทางอ้อมเหล่านี้จึงต่ำกว่าภาษีทางตรงค่อนข้างมาก ในแง่ของรายรับภาษีที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นเมื่อมาพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างภาษีทางตรงและภาษีอากรรวมแล้ว จะเห็นว่า ผลจากการเปลี่ยนแปลงในฐานภาษีทางตรงจะส่งผลกระทบต่อรายรับของภาษีทางตรงได้มากกว่าผลของการเปลี่ยนแปลงในฐานภาษีอากรรวมที่มีต่อรายรับภาษีอากรรวม เสียอีก ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่ารายรับภาษีอากรรวมได้รวมภาษีทางอ้อมที่มีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อและค่าความยืดหยุ่นที่ต่ำเข้าไว้ด้วย จึงทำให้ค่าความยืดหยุ่นและค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อของภาษีอากรรวมไม่สูงเท่าที่ควร และทำให้ค่าผลรวมจากค่าทั้ง 2 นี้ของรายรับภาษีอากรไม่สูงตามไปด้วย ฉะนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับทางด้านรายจ่ายรวมแล้ว จะเห็นได้ชัดว่าค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ของรายรับภาษีอากรรวมมีส่วนทำให้ค่าความยืดหยุ่นของรายรับรวมต่ำกว่ารายจ่ายรวมอยู่บ้าง ถึงแม้ว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อของรายรับรวมจะสูงกว่ารายจ่ายรวมเล็กน้อยก็ตาม แต่ผลรวมจากค่าทั้งสองนี้ก็ส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงในรายได้ประชาชาติมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายมากกว่ารายรับ เช่นกัน

ผลการคำนวณจากแบบจำลองที่จำแนกประเภทของรายจ่าย

สำหรับในส่วนนี้จะได้เสนอผลการคำนวณที่ได้จากแบบจำลองโดยจะแยกวิเคราะห์ตามประเภทของรายจ่ายเป็น 2 ส่วน ตามลักษณะของข้อมูลที่ใช้คือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลรายไตรมาส และส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นรายปี ซึ่งในส่วนแรกนี้จะแสดงรายจ่าย ที่จำแนกประเภทตามลักษณะ เศรษฐกิจอันได้แก่ งบประมาณและงบลงทุน ส่วนรายจ่ายที่จำแนกประเภทตามลักษณะงานนั้นก็ได้แก่ รายจ่ายในการจัดสรรบริการทาง เศรษฐกิจ, รายจ่ายในการจัดสรรบริการทางสังคม, รายจ่ายจัดสรรการป้องกันประเทศ, รายจ่ายในการจัดสรร

การบริหารและบริการทั่วไป, และรายจ่ายที่จำแนกประเภทไม่ได้ ดังนี้คือ

	สัมประสิทธิ์	ค่าสัมประสิทธิ์
1. งบประจำ (Current Expenditure)		
	Ω_{CU}	0.861
	ε_{0CU}	-4.631
	ε_{1CU}	1.343

$$1. \log(CUR/P)_t = -3.897 + 1.156 \log Y_t + 0.139 \log(CUR/P)_{t-1}$$

$$(-5.464) \quad (6.049) \quad (0.982)$$

$$R^2 = 0.934$$

$$D.W. = 2.005$$

รายจ่ายจำแนกประเภทตามลักษณะ เศรษฐกิจ

ทางด้านงบประจำแล้วจะพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อของงบประจำ นั้นเท่ากับ 0.861 (Ω_{CU}) ซึ่งเมื่อพิจารณา เปรียบเทียบกับทางด้านรายรับรวมที่ได้วิเคราะห์ข้างต้นแล้วปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อทางด้านรายจ่ายยังคงต่ำกว่ารายรับ เช่นเดียวกันกับผลในคอนตัน และหากพิจารณาเทียบกับภาษีแต่ละประเภทตามที่วิเคราะห์ข้างต้นแล้วจะเห็นว่างบประจำนั้นยังต่ำกว่ารายรับภาษีอากรรวมและภาษีเงินได้ทั้ง 2 ประเภทรวมทั้งภาษีอื่น ๆ (Other Tax) แต่สูงกว่าภาษีทางอ้อมหลายประเภท ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ว่า ภาษีทางอ้อมบางประเภทฐานภาษีได้รับผลกระทบจากการใช้นโยบายการเงินการคลัง หรือผลกระทบจากเศรษฐกิจภายนอกด้วย ขณะที่งบประจำนั้นมักจะกำหนดจากงบ เดิมของปีที่แล้วมา กำหนดงบประจำในปีนี้ ดังนั้นเมื่อพิจารณางบรายจ่ายประจำอันประกอบไปด้วย เงินเดือน, ค่าจ้าง, เงินอุดหนุน, ค่าใช้สอย เป็นต้น นั้นจะเห็นว่ามีผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะเงินเพื่อของรายจ่ายรวมค่อนข้างมาก ทั้งนี้เพราะในการกำหนดงบประมาณนั้นมักจะมีการ กำหนดงบประจำขึ้นมาก่อนส่วนที่เหลือจึงจะตั้ง เป็นงบลงทุน

ส่วนค่าความยืดหยุ่นของงบประจำนั้นมีค่าเท่ากับ 1.343 (ε_{1CU}) นั้นย่อมจะเป็นไปได้ว่ารายจ่ายประเภทนี้จะมีการปรับตัวมากกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ หากรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ แล้ว งบประจำจะเพิ่มขึ้น 1.343 เปอร์เซ็นต์ด้วย ซึ่งค่าความยืดหยุ่นที่ได้นี้ใกล้เคียงกับรายจ่ายรวมแต่สูงกว่าค่าความยืดหยุ่นของ

รายรับรัฐบาล และ เมื่อ เปรียบ เทียบงบประมาณกับภาษีอากรแต่ละประเภทแล้ว ค่าความยืดหยุ่นที่ได้ใกล้เคียงกันกับภาษีเงินได้ทั้ง 2 ประเภทข้างต้น แต่สูงกว่าภาษีทางอ้อมและภาษีอากรรวมที่เป็นแหล่งใหญ่ของรายรับรวมของรัฐบาล การที่ค่าความยืดหยุ่นของงบประมาณค่อนข้างสูงนี้อาจจะเนื่องมาจากการขยายบทบาทและเจ้าหน้าที่ของภาครัฐบาลจะเพิ่มขึ้นตามขนาดของรายได้ประชาชาติเป็นหลัก ขณะที่ภาษีทางอ้อมอันเป็นแหล่งใหญ่ของภาษีอากรรวมนั้น ตัวฐานภาษีที่เป็นตัวกำหนดรายรับของรัฐบาลนั้นมักได้รับผลกระทบจากภายนอกมากพอควร

หากพิจารณาค่าผลรวมจากค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวและค่าความยืดหยุ่นอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติจะมีผลต่องบประมาณที่สุดถึง 1.156 เปอร์เซนต์ต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติ 1 เปอร์เซนต์ ในขณะที่ความล่าช้าของงบประมาณ (lag) มีผลเพียง 0.139 เปอร์เซนต์เท่านั้น ฉะนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในรายได้ประชาชาติเพียง 1 เปอร์เซนต์จะมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงในงบประมาณค่อนข้างมาก

	สัมประสิทธิ์	ค่าสัมประสิทธิ์
2. งบลงทุน (Capital Expenditure)		

$$\Omega_{CA} \quad 0.596$$

$$\varepsilon_{0CA} \quad -3.416$$

$$\varepsilon_{1CA} \quad 1.017$$

$$2. \log(CAP/P)_t = -2.036 + 0.606 \log Y_t + 0.404 \log(CUR/P)_{t-1} + 0.332 D1_{CA} \\ (-3.115) (5.67) \quad (5.301) \quad (5.479) \\ + 0.003 D2_{CA} \\ (0.053)$$

$$R^2 = 0.837$$

$$D.W. = 1.973$$

จากสมการที่ 2 รายจ่ายจำแนกประเภทตามลักษณะ เศรษฐกิจอันได้แก่ งบลงทุนนั้นมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อต่ำกว่างบประมาณคือ มีค่าเพียง 0.596 (Ω_{CA}) ซึ่งเมื่อเทียบกับรายรับรวมแล้วผลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อทางด้านงบลงทุนยังต่ำกว่ารายรับ เช่นเดียวกัน และเมื่อเทียบกับภาษีทางอ้อมแล้วจะพบว่างบลงทุนมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อใกล้เคียงกันกับภาษีนำเข้า และสูงกว่าภาษีส่งออกกับภาษีการค้า แต่ส่วนใหญ่แล้วจะต่ำกว่าภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อมหลายประเภท ฉะนั้นเมื่อพิจารณาเฉพาะ

งบลงทุนแล้วจะพบว่าผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของรายจ่ายรวมน้อยกว่ารายจ่ายประจำ
ทั้งนี้ เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของงบลงทุนที่ค่อนข้างต่ำจะมีส่วนดึงให้ค่าสัมประสิทธิ์
การปรับตัวของรายจ่ายรวมไม่สูง เท่าที่ควรและยังต่ำกว่า โดยเปรียบ เทียบกับรายรับรวมอีกด้วย

สำหรับค่าความยืดหยุ่นของงบลงทุนนั้นมีค่าต่ำกว่างบประจำ เล็กน้อยคือ เพียง
1.017 (g_{1CA}) นั้นอาจจะเป็นไปได้ว่า รายจ่ายประ เภทนี้มีการปรับตัวมากกว่าการ เพิ่มขึ้น
ของรายได้ประชาชาติ กล่าวคือ ถ้ารายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์แล้ว งบลงทุน
จะเพิ่มขึ้น 1.017 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งค่าความยืดหยุ่นที่ได้นี้มีค่าใกล้เคียงกับค่าความยืดหยุ่นของ
รายรับรวมของรัฐบาล แต่ต่ำกว่ารายจ่ายรวมของรัฐบาล เล็กน้อย ทั้งนี้ น่าจะเป็นไปได้ว่า
ทั้งงบลงทุนและรายรับรวมของรัฐบาลต่างก็ขึ้นกับตัวแปรภายนอกตัวเดียวกัน กล่าวคือ รายจ่าย
ในงบลงทุนย่อมกระทบต่อรายได้ประชาชาติโดยตรง และการ เปลี่ยนแปลงในรายได้ประชาชาติ
ย่อมกระทบต่อรายรับภาษีอากรรวมอีกทอดหนึ่ง

แต่อย่างไรก็ตามในการพิจารณาค่าผลรวมระหว่างค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัว และ
ค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ของงบลงทุนแล้วปรากฏว่ารายได้ประชาชาติที่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลง
ของงบลงทุนถึง 0.606 เปอร์เซ็นต์ ต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติ 1 เปอร์เซ็นต์
โดยที่ความล่าช้าของงบลงทุนมีผลเพียง 0.404 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ซึ่ง เมื่อเทียบกับผลของ
รายได้ประชาชาติแล้ว ความล่าช้ามีผลสูงพอควร ทั้งนี้ เพราะในการลงทุนต่าง ๆ ของรัฐบาล
มักมีความล่าช้าในการเบิกจ่ายตลอดจนความล่าช้าอัน เนื่องมาจากกฎ เกณฑ์ระ เบียบต่าง ๆ ทาง
ราชการ ดังนั้น เมื่อ เปรียบ เทียบ เฉพาะผลจากรายได้ประชาชาติระหว่างงบลงทุนและงบประจำ
แล้วจะพบว่า การเปลี่ยนแปลงในรายได้ประชาชาติเพียง 1 เปอร์เซ็นต์จะมีผลต่อการ เปลี่ยนแปลง
ในงบประจำมากกว่างบลงทุนถึง 0.55 เปอร์เซ็นต์ สำหรับค่า Dummy Variables ที่ใช้นั้น
ในช่วงที่มีนโยบาย เน้นการลงทุนจากภาครัฐบาลในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนด้านพื้นฐาน
หรือเพื่อการพัฒนาชนบทต่าง ๆ กำหนดให้เท่ากับ 1 แต่ช่วงปกติกำหนดให้เท่ากับศูนย์

กล่าวโดยสรุป ผลจากการพิจารณาในองค์ประกอบของรายรับรวมและรายจ่ายรวม
นี้น่าจะเป็นไปได้ว่า การขาดดุลทางการคลังน่าจะมาจากผลของของค่าความยืดหยุ่นของรายจ่าย
ที่สูงกว่ารายรับ สำหรับ เงิน เพื่อที่ เกิดขึ้นในระบบ เศรษฐกิจก็มีผลกระทบต่องบประจำมากกว่า
งบลงทุนเช่นกัน ดังนั้นจากการพิจารณาข้างต้นจะ เห็นว่าการลดลงในงบประจำบางส่วน เช่น
รายจ่ายทางทหาร, เงินอุดหนุน เป็นต้น น่าจะแก้ไขภาวะ เงิน เพื่อได้ผลดีกว่างบลงทุน

ทั้งนี้ก็เพราะว่างบลงทุนมักจะไม่ค่อยสิ้นสุดภายในระยะเวลาอันสั้นและจะมีการใช้จ่ายต่อเนื่องข้ามปี และอีกประการหนึ่งก็คือ สัดส่วนของงบลงทุนมีเปอร์เซ็นต์มีน้อยกว่างบประจำมาก นอกจากนี้งบลงทุนยังก่อให้เกิดผลผลิตขณะที่งบประจำไม่ก่อให้เกิดผลผลิตแก่ระบบ เศรษฐกิจมากนัก

รายจ่ายจำแนกประเภทตามลักษณะงาน

สัมประสิทธิ์ ค่าสัมประสิทธิ์

3. รายจ่ายในการจัดสรรบริการทางเศรษฐกิจ(Economic Services)

$$\Omega_{EC} \quad 0.532$$

$$\varepsilon_{0_{EC}} \quad -3.147$$

$$\varepsilon_{1_{EC}} \quad 0.977$$

$$3. \log(ECO/P)_t = -1.674 + 0.520 \log Y_t + 0.468 \log(ECO/P)_{t-1} + 0.212 D1_{EC} + 0.063 D2_{EC}$$

$$(-2.458) \quad (4.339) \quad (4.856) \quad (5.206) \quad (1.576)$$

$$R^2 = 0.793$$

$$D.W. = 1.865$$

ในการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวและค่าความยืดหยุ่นจากรายจ่ายที่จำแนกประเภทตามลักษณะงานตามสมการที่ 3 จะพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อของรายจ่ายในการจัดสรรบริการทางเศรษฐกิจมีค่าเท่ากับ 0.532 (Ω_{EC}) เมื่อเปรียบเทียบกับภาวการณ์แต่ละประเภทแล้วจะพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเฟ้อของรายจ่ายในการจัดสรรบริการทางเศรษฐกิจมีค่าต่ำกว่าภาวการณ์เงินได้บุคคลธรรมดาและภาวการณ์เงินได้นิติบุคคล แต่มีค่าใกล้เคียงกับภาวการณ์นำเข้าและสูงกว่าภาวการณ์การค้าและภาวการณ์ส่งออก ทั้งนี้เพราะรายจ่ายที่จัดสรรบริการทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการลงทุนทางด้านต่าง ๆ เช่น การขนส่ง, การก่อสร้าง เป็นต้น ที่จะต้องมีการปรับงบประมาณตามภาวะเงินเฟ้ออยู่เสมอเพื่อให้สามารถเบิกจ่ายได้ และการดำเนินงานไม่หยุดชะงัก ส่วนทางด้านค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายประเภทนี้ปรากฏว่ามีค่าต่ำสุดคือ เท่ากับ 0.977 ($\varepsilon_{1_{EC}}$) ซึ่งในความเป็นจริงแล้วรายจ่ายในการจัดสรรบริการทางเศรษฐกิจน่าจะก่อให้เกิดผลผลิตควรจะมีการเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนเดียวกับรายได้ประชาชาติ ประกอบกับค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ที่คำนวณได้นี้มีค่าต่ำกว่า 1 เล็กน้อยนั้นอาจจะพออธิบายได้ว่าน่าจะมาจากการลดบทบาทของภาครัฐบาลทางด้าน เศรษฐกิจ โดยเฉพาะพวกมีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Infrastructure) ลงเพื่อให้ภาคเอกชนเริ่ม เข้ามามีบทบาทให้มากขึ้นก็ย่อมเป็นได้

และเมื่อลองเปรียบเทียบระหว่างค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้เทียบกับภาษีต่าง ๆ แล้วปรากฏว่า รายจ่ายในการจัดสรรบริการทางเศรษฐกิจมีค่าต่ำกว่ารายรับรวม, ภาษีเงินได้ และภาษี สรรพสามิต แต่มีค่าสูงกว่าภาษีทางอ้อมอื่น ๆ ยกเว้นภาษีการค้าที่มีค่าใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ ก็เนื่องจากว่ารายจ่ายประเภทนี้มักจะขึ้นกับทางด้านนโยบายของรัฐบาลและยังขึ้นกับการขยาย ตัวของรายได้ประชาชาติด้วย ในขณะที่ภาษีต่าง ๆ ขึ้นกับฐานภาษีที่ได้รับผลกระทบจากภายนอก มากพอสมควร

และเมื่อพิจารณาค่าผลรวมระหว่างค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวและค่าความยืดหยุ่น ต่อรายได้ของรายจ่ายประเภทนี้พบว่าเมื่อรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รายจ่าย ทางด้านนี้เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.520 นอกจากนี้ความล่าช้าของรายจ่ายประเภทนี้ยังมีค่าสูง พอสมควรถึง 0.468 เพอร์เซ็นต์เมื่อความล่าช้าของรายจ่ายประเภทนี้เพิ่มขึ้นเพียง 1 เพอร์เซ็นต์ ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะว่ารายจ่ายประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนทางด้านพื้นฐานทาง เศรษฐกิจ ซึ่งมักจะมีความล่าช้าในทางปฏิบัติรวมทั้งการเบิกจ่ายอันเนื่องมาจากกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ สำหรับค่า Dummy Variables ที่ใช้ในที่นี้ได้ออกกำหนดให้เป็น 1 ในช่วงที่มีการลงทุนตาม โครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นโครงการ เอนกประสงค์, การคมนาคม เป็นต้น แต่ ในช่วงที่ไม่มีโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ก็กำหนดให้เป็นศูนย์

สัมประสิทธิ์ ค่าของสัมประสิทธิ์

4. รายจ่ายในการจัดสรรบริการทางสังคม(Social Services)

Ω_{SO} 0.940

ϵ_{0SO} -5.413

ϵ_{1SO} 1.331

$$4. \log(SOC/P)_t = -5.088 + 1.251 \log Y_t + 0.060 \log(SOC/P)_{t-1} + 0.172 D_{SO}$$

(-7.943) (9.409) (0.650) (7.780)

$$R^2 = 0.935$$

$$D.W. = 2.092$$

เมื่อพิจารณาสมการที่ 4 จะพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อของรายจ่าย ในการจัดสรรบริการสังคมมีการปรับตัวสูงที่สุดถึง 0.940 (Ω_{SO}) ซึ่งเมื่อเทียบกับรายจ่าย ในประเภทอื่น ๆ แล้วรายจ่ายประเภทนี้มีการปรับตัวสูงที่สุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากว่ารัฐบาล ได้เน้นหลักการบริการทางด้านสาธารณสุข การศึกษา เป็นต้น แก่สังคมมากขึ้นตามขนาดการ

ขยายตัวของรายได้ประชาชาติประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งน่าจะมาจากผลของเงิน เพื่อให้ทำให้ รายจ่ายทางด้านนี้ต้องเพิ่มสูงขึ้นตามต้นทุนต่าง ๆ ในการจัดบริการเหล่านี้ที่สูงขึ้นก็ได้ และหาก เปรียบเทียบกับภาษีอากรแต่ละประเภทแล้วปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวที่ได้นี้ก็ใกล้เคียง กับภาษีอื่น ๆ (Other Tax) และรายรับรวมของรัฐบาลมากที่สุด แต่ก็ต่ำกว่าภาษีเงินได้ทั้ง 2 ประเภท การที่รายจ่ายประเภทนี้มีค่าใกล้เคียงกับรายรับรวมและภาษีอื่น ๆ อาจจะเนื่อง มาจากการใช้ค่าตัวแปรภายนอกตัวเดียวกันคือ รายได้ประชาชาติ (GDP) มาเป็นฐานภาษีในการ คำนวณก็น่าจะเป็นไปได้

ส่วนทางด้านค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายประเภทนี้ปรากฏว่ามีค่าความยืดหยุ่นที่สูง รongลงมาจากรายจ่ายที่จำแนกประเภทไม่ได้ คือ มีค่าเท่ากับ $1.331 (g_{1SO})$ ทั้งนี้อาจจะ เป็นความจำเป็นของรัฐบาลในการเพิ่มบริการทางด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริการชุมชน, การศึกษา, สาธารณสุข เป็นต้น แก่สังคมเพื่อให้กิจกรรมทางสังคมดำเนินไปด้วยดี เมื่อขนาด ของรายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อลองเปรียบเทียบกับค่าความยืดหยุ่นของภาษี อากรแต่ละประเภทแล้วพบว่า มีค่าใกล้เคียงกับภาษีเงินได้ทั้ง 2 ประเภท และภาษีสรรพสามิต แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีค่าสูงกว่าภาษีทางอ้อมเกือบทุกประเภท ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากตัวแปรภาย นอกที่ใช้ในการศึกษามีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะฐานภาษีทางอ้อมมีความแปรปรวนจากอิทธิพล ภายนอกมากกว่าพบได้ง่ายกว่า ตัวรายได้ประชาชาติหรือพวกเงินได้ที่ค่อนข้างจะมีความแน่นอนกว่า

และเมื่อพิจารณาค่าผลรวมของรายจ่ายประเภทนี้ก็กลับพบว่ารายได้ประชาชาติมีผล ต่อการเพิ่มในรายจ่ายประเภทนี้สูงที่สุดคือ 1.251 เปอร์เซนต์ต่อการเพิ่มของรายได้ประชาชาติ 1 เปอร์เซนต์ ทั้งนี้เพราะว่ารายจ่ายประเภทนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวและค่าความยืดหยุ่น ต่อรายได้ค่อนข้างสูง โดยที่ความล่าช้าของรายจ่ายประเภทนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวราย จ่ายเองน้อยมาก สำหรับค่า Dummy Variable ที่ใช้นั้นกำหนดให้มีค่าเป็น 1 ในกรณีที่มีการ ใช้นโยบายเน้นการบริการชุมชน โดยเฉพาะการค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์, หรือการบริการ สังคมอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการประปา, หรือทางด้านสาธารณสุข เป็นต้น แต่ในกรณีปกติ กำหนดให้มีค่าเท่ากับศูนย์

	สัมประสิทธิ์	ค่าของสัมประสิทธิ์
5. รายจ่ายในการจัดสรรการป้องกันประเทศ(Defense)		
	Ω_{DE}	0.606
	ε_{0DE}	-5.649
	ε_{1DE}	1.305

$$5. \log(DEF/P)_t = -3.423 + 0.791 \log Y_t + 0.394 \log(DEF/P)_{t-1}$$

(-4.257) (4.559) (3.009)

$$R^2 = 0.927 \quad D.W. = 1.980$$

จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของรายจ่ายในการจัดสรรบริการป้องกันประเทศตามสมการที่ 5 ปรากฏว่ามีค่าเท่ากับ 0.606 ซึ่งไม่สูงมากนักรองจากรายจ่ายในการจัดสรรบริการสังคมและรายจ่ายในการจัดสรรการบริหารงานและบริการทั่วไป และหากพิจารณาเปรียบเทียบกับรายรับภาษีอากรแต่ละประเภทแล้วจะเห็นได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์ของรายจ่ายประเภทนี้มีค่าใกล้เคียงกับภาษีสรรพสามิต ขณะที่สูงกว่าภาษีทางอ้อมอื่น ๆ ยกเว้น ภาษีอื่น ๆ และภาษีเงินได้ทั้ง 2 ประเภท ทั้งนี้เนื่องจากรายจ่ายประเภทนี้ส่วนใหญ่ จะเป็นรายจ่ายในการซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ ซึ่งมีราคาสูงตามต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจึงต้องมีการปรับตามสภาพเงินเพื่อ ขณะที่ภาษีทางอ้อมโดยส่วนใหญ่แล้วฐานภาษีมักจะได้รับผลกระทบจากการใช้นโยบายการเงินในการลดภาวะเงินเฟ้อ จึงทำให้รายรับภาษีทางอ้อมไม่มีการเพิ่มขึ้นมากนักในช่วงเงินเฟ้อและเมื่อเทียบกับภาษีเงินได้ที่ฐานภาษีมักจะสูงตามเงินเฟ้อแล้วจะเห็นได้ว่าอัตราเงินเฟ้อและอัตราเร่งของเงินเฟ้อน่าจะมีส่วนทำให้รายรับของภาษีเงินได้เพิ่มสูงมากกว่า รายจ่ายประเภทนี้ที่มีการคาดคะเนเงินเฟ้อล่วงหน้าในการกำหนดงบรายจ่าย

สำหรับค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ของรายจ่ายประเภทนี้มีค่าสูงกว่ารายจ่ายทุกประเภท ยกเว้นรายจ่ายในการจัดสรรบริการทางสังคม กล่าวคือ รายจ่ายประเภทนี้มีค่าความยืดหยุ่นสูงถึง 1.305 (ε_{1DE}) ซึ่งเมื่อเทียบกับรายรับ ภาษีอากรแต่ละประเภทแล้วจะเห็นว่ามีความใกล้เคียงกับภาษีเงินได้และภาษีสรรพสามิต แต่สูงกว่าภาษีทางอ้อม เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ว่ารัฐบาลมีนโยบายที่จะเพิ่มงบประมาณทางทหารให้สูงเพิ่มขึ้นทุกปีโดยอ้างถึงความปลอดภัยของประเทศประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งน่าจะมาจากผลของเงินเฟ้อที่ทำให้รายจ่ายประเภทนี้ต้องเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่ทางด้านรายรับแล้วจะขึ้นกับขนาดของฐานภาษีที่มีความแปรปรวนบ้าง

ทางด้านค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายประเภทนี้ผลปรากฏว่ามีค่าค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับรายจ่ายประเภทอื่น ๆ ด้วยกันแล้วกล่าวคือ มีค่าเท่ากับ 1.170 (ϵ_{1GE}) แต่เมื่อเทียบกับภาษีอากรแต่ละประเภทแล้วก็จัดว่ายังสูงกว่าภาษีทางอ้อม เกือบทุกประเภทยกเว้นภาษีสรรพสามิต และภาษีทางตรงอันได้แก่ภาษีเงินได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่ารายจ่ายในการดำเนินงานและบริหารงานทางด้านนี้ของรัฐบาลขึ้นกับการขยายตัวของรายได้ประชาชาติโดยตรง หากรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นรายจ่ายเพื่อการดำเนินงานด้านนี้ก็ควรจะต้องเพิ่มตามไปด้วย ในขณะที่ภาษีทางตรงฐานภาษีมักจะเพิ่มสูงตามเงินเพื่อที่เพิ่มขึ้น และอัตราภาษีมีความก้าวหน้าพอสมควร จึงทำให้ค่าความยืดหยุ่นของภาษีทางตรงค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับรายจ่ายแต่ละประเภทและภาษีอากรประเภทอื่น ๆ แล้ว

ส่วนค่าผลรวมของรายจ่ายประเภทนี้เมื่อค่าสูงพอสมควรรองจากรายจ่ายในการจัดสรรเพื่อบริการสังคม คือมีค่าเท่ากับ 0.902 ซึ่งจะเห็นได้ว่ารายจ่ายประเภทนี้มีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงในรายได้ประชาชาติเพียงเล็กน้อย และความล่าช้าเองก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวรายจ่ายประเภทนี้สูงพอควรมากกว่ารายจ่ายที่จัดสรรในการบริการสังคมถึง 0.169 เปอร์เซนต์ สำหรับค่า Dummy Variables ที่ใช้นั้นกำหนดให้เป็น 1 เมื่อมีการใช้จ่ายพิเศษนอกเหนือจากรายจ่ายตามปกติทางการบริหาร เช่น รายจ่ายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งเสริมสัมพันธภาพทางการทูต หรือการใช้จ่ายเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ เป็นต้น นอกนั้นกำหนดให้เป็นศูนย์

	สัมประสิทธิ์	ค่าของสัมประสิทธิ์
7. รายจ่ายที่จำแนกประเภทไม่ได้ (Unallocable Item)		
	Ω_{UN}	0.244
	ϵ_{0UN}	-10.340
	ϵ_{1UN}	1.930

$$7. \log(\text{UNI}/P)_t = -2.523 + 0.471 \log Y_t + 0.756 \log(\text{UNI}/P)_{t-1}$$

$$(-2.752) \quad (2.866) \quad (8.473)$$

$$R^2 = 0.941$$

$$D.W. = 1.908$$

ในการพิจารณารายจ่ายที่จำแนกประเภทไม่ได้ตามสมการที่ 7 ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อของรายจ่ายประเภทนี้มีค่าต่ำที่สุดคือ $0.244 (\Omega_{UN})$ ทั้งนี้เพราะว่ารายจ่ายประเภทนี้อันได้แก่ เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน, เงินสมทบโครงการช่วยเหลือจากต่างประเทศ เป็นต้น มักจะค้างไว้ในงบกลางเพื่อไว้ใช้จ่าย จึงอาจจะไม่ค่อยได้คำนึงถึงภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นมากนัก และสำหรับค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายประเภทนี้ก็กลับปรากฏว่ามีความยืดหยุ่นสูงที่สุดถึง $1.930 (g_{1UN})$ ทั้งนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่ำที่สุดทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากรายจ่ายประเภทนี้ได้รับผลกระทบจากเงินเฟ้อเพียงเล็กน้อยเท่านั้นตามที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วก็เป็นได้

สำหรับค่าผลรวมของรายจ่ายประเภทนี้ ปรากฏว่ารายได้ประชาชาติมีผลต่อการกำหนดรายจ่ายประเภทนี้ให้เปลี่ยนแปลงเพียงร้อยละ 0.471 ถ้ารายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ขณะที่ความล่าช้ามีผลต่อการกำหนดรายจ่ายประเภทนี้มากที่สุดคือ มีค่าสูงถึง 0.756 เปอร์เซนต์ เมื่อความล่าช้าของรายจ่ายประเภทนี้เพิ่มขึ้นเพียง 1 เปอร์เซนต์ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ารายจ่ายประเภทนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวค่อนข้างจะต่ำมาก แม้ว่าค่าความยืดหยุ่นจะสูงมากก็ตาม ก็ไม่ทำให้ค่าผลรวมสูงชันมากนัก

โดยสรุปจากการพิจารณารายจ่ายที่จำแนกประเภทตามลักษณะงานจะเห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของรายจ่ายแต่ละประเภทที่แยกตามลักษณะของงานมีค่าไม่สูงมากนัก เมื่อเปรียบกับภาษีทางตรง แต่ก็ใกล้เคียงกับภาษีทางอ้อม อย่างไรก็ตามสำหรับค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายที่แยกตามลักษณะงานนั้นส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่า 1 พอสมควร และมักจะใกล้เคียงกับภาษีทางตรง และสูงกว่าภาษีทางอ้อมหลายประเภท และเมื่อดูจากรายรับภาษีอากรรวมทั้งภาษีทางตรงและทางอ้อมแล้ว ค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายแต่ละประเภทก็ยังคงสูงกว่า ยกเว้นค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเฟ้อที่ค่อนข้างจะต่ำกว่า ภาษีอากรรวม เป็นส่วนใหญ่ซึ่งผลที่ได้นี้ก็ยังคงเหมือนกับผลที่ได้จากการทดสอบสมการรายรับรวมและรายจ่ายรวมข้างต้น

ต่อไปจะเป็นการพิจารณาผลการคำนวณของรายจ่ายที่จำแนกประเภทตามหมวดที่ใช้จ่ายโดยใช้ข้อมูลรายปี ซึ่งจะได้วิเคราะห์เป็นสมการไปดังนี้

สัมประสิทธิ์ ค่าของสัมประสิทธิ์

1. รายจ่ายประเภทเงินเดือนและค่าจ้าง (Wage & Salaries)

Ω_{WA}	0.135
ϵ_{0WA}	-20.904
ϵ_{1WA}	3.074

$$1. \log(WA/P)_{at} = -2.822 + 0.4151 \log Y_{at} + 0.865 \log(WA/P)_{at-1}$$

(-2.151) (1.876) (6.595)

$$R^2 = 0.983 \qquad \qquad \qquad D.W. = 1.840$$

ผลการคำนวณตามสมการที่ 1 ข้างบนจะเห็นได้ว่ารายจ่ายประเภทเงินเดือนและค่าจ้างนั้นมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่ำที่สุดคือ มีค่าเพียง 0.135 (Ω_{WA}) ทั้งที่รายจ่ายประเภทนี้น่าจะได้รับผลกระทบโดยตรงหากมองในแง่ของผู้ได้รับเงินเดือนและค่าจ้าง แต่การปรับเงินเดือนและค่าจ้างที่กำหนดอัตราไว้แน่นอนนี้เป็นเรื่องยุ่งยาก และนาน ๆ ครั้งจึงจะมีการปรับอัตราเงินเดือนและค่าจ้างสักครั้งด้วยเหตุนี้ไม่ว่าอัตราเงินเพื่อจะเปลี่ยนแปลงไปเช่นไร การปรับเงินเดือนและค่าจ้างมักจะตามไม่ทันกับภาวะเงินเฟ้อซึ่งเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ยืนยันผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวคือเงินเฟ้อของรายจ่ายในหมวดนี้ได้อย่างดีสำหรับค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ของรายจ่ายประเภทนี้มีค่าสูงที่สุดคือ เท่ากับ 3.074 (ϵ_{1WA}) นั้นย่อมเป็นการบอกให้ทราบว่าถ้าหากรายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้น 1 เท่าแล้วรายจ่ายประเภทนี้จะเพิ่มสูงขึ้นมากกว่ารายได้ประชาชาติถึง 3 เท่า ซึ่งอาจจะอธิบายได้ว่าเมื่อรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น การขยายขนาดของภาครัฐบาลทางด้านบุคคลากรย่อมเพิ่มขึ้นตามขนาดของรายได้ประชาชาติไปด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าผลรวมของค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวและค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายประเภทนี้กับความล่าช้าของรายจ่าย (lag) แล้วจะเห็นได้ว่า ความล่าช้าของรายจ่ายประเภทนี้ (lag) มีส่วนมากกำหนดรายจ่ายในปีถัดไปมากกว่ารายได้ประชาชาติ หากพิจารณาจากค่า t-test แล้วก็แสดงให้เห็นว่ามีนัยสำคัญมากทีเดียว ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากขนาดของเงินเดือนและค่าจ้างในปีปัจจุบันย่อมขึ้นกับเงินเดือนและค่าจ้างในปีที่ผ่านมาด้วยโดยมีค่าสูงถึง 0.865 ขณะที่รายได้ประชาชาติมีผลต่อการเพิ่มในหมวดนี้เพียง 0.415 เท่านั้น

	สัมประสิทธิ์	ค่าของสัมประสิทธิ์
2. รายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ (Good & Services)		
	Ω_{GO}	0.78
	ε_{0GO}	-10.226
	ε_{1GO}	1.894

$$2. \log(GOO/P)_{at} = -7.976 + 1.477 \log Y_{at} + 0.220 \log(GOO/P)_{at-1}$$

(-7.462) (7.596) (2.061)

$$R^2 = 0.996 \quad D.W. = 1.397$$

ทางด้านรายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการซึ่งได้รับผลกระทบจากภาวะเงินเฟ้อโดยตรงมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเฟ้อเท่ากับ 0.78 (Ω_{GO}) โดยสูงเป็นรองจากรายจ่ายในหมวดรายจ่ายอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะรายจ่ายในหมวดนี้มักจะเป็นรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการและซื้อสิ่งของ ครวมใดที่ต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการสูงขึ้น เนื่องจากเงินเฟ้อก็ย่อมจะทำให้รายจ่ายประเภทนี้เพิ่มสูงขึ้นด้วย สำหรับค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายประเภทนี้สูงถึง 1.894 (ε_{1GO}) ซึ่งเมื่อเทียบกับรายจ่ายประเภทอื่น ๆ แล้วค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะต่ำกว่ารายจ่ายประเภทเงินเดือนและค่าจ้างค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะว่ารายจ่ายอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นการอุดหนุนเช่น เงินช่วยค่าครองชีพ, เงินสำรองจ่ายต่าง ๆ เป็นต้น รวมตลอดถึงค่าใช้จ่ายสวัสดิการ มักจะไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ตามการเพิ่มของรายได้ประชาชาติมากนัก

ส่วนในการพิจารณาค่าผลรวมระหว่างค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเฟ้อและค่าความยืดหยุ่นนั้นปรากฏว่ารายจ่ายประเภทนี้นั้น รายได้ประชาชาติมีผลมากที่สุดถึง 1.477 เเปอร์เซ็นต์ เมื่อรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น 1 เเปอร์เซ็นต์ โดยที่ความล่าช้า (lag) ของรายจ่ายประเภทนี้มีผลเพียง 0.220 เเปอร์เซ็นต์เท่านั้น ทั้งนี้อาจจะ เนื่องจากว่าค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้และค่าสัมประสิทธิ์ของรายจ่ายประเภทนี้ค่อนข้างสูงประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง น่าจะเป็นไปได้ว่ารายจ่ายประเภทที่มีลักษณะเป็นการอุดหนุนและค่าใช้จ่ายสวัสดิการ ไม่ค่อยมีผลต่อการกำหนดรายจ่ายประเภทนี้ในช่วงถัดมามากเท่าที่ควร

ที่เท่า ๆ กันแล้ว จะส่งผลให้รายจ่ายประเภทนี้ลดลง 0.113 เปอร์เซนต์นั้นเอง การที่เป็น
เช่นนี้ก็เพราะว่าเมื่อรายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นน่าจะส่งผลให้รายรับของภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ
เพิ่มสูงขึ้น รายจ่ายประเภทนี้ที่ให้แก่ภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจก็สมควรที่จะลดลงไปด้วย สำหรับ
ค่า Dummy Variables ที่ใช้ในสมการนี้นั้นได้กำหนดให้เป็น 1 ในช่วงที่รัฐบาลมีการให้เงิน
ชดเชยแก่รัฐวิสาหกิจ เช่น การให้เงินชดเชยค่ากระแสไฟฟ้าให้แก่การไฟฟ้าต่าง ๆ เป็นกรณี
พิเศษ เป็นต้น แต่กรณีปกติกำหนดให้เท่ากับศูนย์

	สัมประสิทธิ์	ค่าของสัมประสิทธิ์
4. รายจ่ายอื่น ๆ (Other Expenditure)		
	Ω_{OT}	0.921
	$\varepsilon_{0_{OT}}$	-10.519
	$\varepsilon_{1_{OT}}$	1.858

$$4. \log(OTH/P)_{at} = -9.688 + 1.711 \log Y_{at} + 0.079 \log(OTH/P)_{at-1}$$

(-3.991) (4.187) (0.358)

$$R^2 = 0.965$$

$$D.W. = 1.241$$

ค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวที่มีค่าสูงที่สุดกว่ารายจ่ายทุกประเภทคือ รายจ่ายอื่น ๆ
(Other Expenditure) โดยมีค่าสูงถึง 0.921 (Ω_{OT}) ซึ่งรายจ่ายประเภทนี้อันได้แก่ เงิน
ราชการลับ, ค่าชำระหนี้ เป็นต้น นั้นโดยปกติมักจะมีการตั้งงบทางด้านนี้เพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดย
อาจจะเนื่องจากนโยบายของทางรัฐบาลประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งน่าจะเป็นผลของเงิน
เพื่อบางส่วนที่ทำให้รายจ่ายประเภทนี้ต้องเพิ่มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ดี เมื่อมาพิจารณาค่าความ
ยืดหยุ่นต่อรายได้ปรากฏว่ารายจ่ายในหมวดรายจ่ายอื่น ๆ กลับมีค่าต่ำที่สุดคือ เท่ากับ 1.858
โดยต่ำกว่ารายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะว่า
รายจ่ายบางรายการในรายจ่ายประเภทนี้ไม่ขึ้นกับรายได้ประชาชาติมากนัก

ส่วนการพิจารณาค่าผลรวมระหว่างค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้และค่าสัมประสิทธิ์การ
ปรับตัวปรากฏว่า รายจ่ายในหมวดรายจ่ายอื่น ๆ นั้นรายได้ประชาชาติจะมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของ
รายจ่ายประเภทนี้สูงมากถึง 1.711 โดยที่ความล่าช้ามีผลน้อยมากเพียง 0.079 เท่านั้น ทั้งนี้
อาจจะเนื่องจากรายจ่ายประเภทนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวและค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ที่

ที่ค่อนข้างสูงประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ ประชาชาติที่ส่งผลให้รายรับของรัฐบาล เพิ่มขึ้น จึงส่งผลต่อรายจ่ายบางรายการโดยเฉพาะรายจ่ายในการชำระหนี้ให้เพิ่มสูงขึ้นด้วย

	สัมประสิทธิ์	ค่าของสัมประสิทธิ์
5. รายจ่ายประเภทลงทุนในสินทรัพย์(Fix Capital Asset)		
	Ω_{FI}	0.696
	$g_{0_{FI}}$	-16.180
	$g_{1_{FI}}$	2.967

$$5. \log(\text{FIX}/P)_{at} = -11.261 + 2.065 \log Y_{at} - 0.304 \log(\text{FIX}/P)_{at-1} - 5.883 D_{FI}$$

(-3.196) (5.399)
(-8.327)
(-18.399)

$$R^2 = 0.994$$

$$D.W. = 2.063$$

การที่ค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของรายจ่ายประเภทลงทุนในสินทรัพย์มีค่าสูงถึง 0.696 (Ω_{FI}) รองจากรายจ่ายอื่น ๆ และรายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการนี้นั้นอาจจะเนื่องมาจากรายจ่ายประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายในการซื้อครุภัณฑ์, ที่ดิน หรือลงทุนในสิ่งก่อสร้าง เป็นต้น ซึ่งจะมีมูลค่าสูงตามภาวะเงินเฟ้อจึงทำให้รายจ่ายประเภทนี้ต้องเพิ่มสูงตามไปด้วย และเมื่อพิจารณาถึงค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายประเภทนี้ปรากฏว่ามีค่าสูงถึง 2.967 ($g_{1_{FI}}$) รองจากรายจ่ายประเภทเงินเดือนและค่าจ้าง ทั้งนี้ น่าจะเป็นไปได้ว่าเมื่อรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นรัฐบาลอาจจะมีแนวโน้มในการขยายขนาดของภาครัฐบาลทางด้านบุคคลให้มากขึ้นตามขนาดของรายได้ประชาชาติ จึงย่อมส่งผลกระทบต่อรายจ่ายประเภทนี้โดยเฉพาะครุภัณฑ์, การก่อสร้างต่าง ๆ เพิ่มสูงขึ้นด้วย

สำหรับค่าผลรวมระหว่างค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวและค่าความยืดหยุ่นนั้น ปรากฏผลว่ารายจ่ายการลงทุนในสินทรัพย์นั้นขนาดของรายได้ประชาชาติที่สูงขึ้นจะส่งผลให้รายจ่ายประเภทนี้เพิ่มสูงขึ้นมากที่สุด เมื่อเทียบกับรายจ่ายในหมวดต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดข้างต้น คือ สูงถึง 2.065 แต่ความล่าช้า (lag) ของรายจ่ายประเภทนี้กลับมีผลตรงกันข้ามคือ ถ้าความล่าช้าในปีที่แล้วเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้รายจ่ายประเภทนี้ในปีต่อมาลดลงเล็กน้อย คือ เพียง 0.304 เท่านั้น ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากว่ารายจ่ายประเภทนี้ โดยเฉพาะการซื้อพวกครุภัณฑ์,

ที่ดิน รวมทั้งการลงทุนทางด้านสิ่งก่อสร้างมีเวลาสั้นสุด ฉะนั้นรายจ่ายประเภทนี้บางช่วงจึงค่อนข้างสูงหลังจากนั้นก็ค่อย ๆ ลดลง นอกจากนี้ก็ยิ่งขึ้นกับนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มหรือลดรายจ่ายทางด้านนี้ด้วย ดังนั้นความล่าช้าของรายจ่ายประเภทนี้จึงมีผลต่อรายจ่ายในปีถัดมาเพียงเล็กน้อย ส่วนค่า Dummy Variables ที่ใช้นั้นเนื่องจากมีค่าเป็นลบจึงกำหนดให้เท่ากับ 1. ในกรณีที่รัฐบาลมีนโยบายลดรายจ่ายทางด้านนี้ลง ส่วนในกรณีปกติกำหนดให้เท่ากับศูนย์

สัมประสิทธิ์ ค่าของสัมประสิทธิ์

6. รายจ่ายประเภทเงินโอนของภาครัฐบาล (Capital Transfer)

Ω_{CT}	0.207
ε_{0CT}	48.918
ε_{1CT}	-4.981

$$6. \log(CAT/P)_{at} = 10.126 - 1.031 \log Y_{at} + 0.793 \log(CAT/P)_{at-1} + 0.542 D1_{CT} - 0.578 D2_{CT}$$

(4.955) (-3.505) (4.289) (3.289)

(-3.394)

$$R^2 = 0.827$$

$$D.W. = 2.196$$

จากสมการที่ 6 รายจ่ายประเภทเงินโอนของภาครัฐบาลมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวค่อนข้างต่ำ คือ มีค่าเท่ากับ 0.207 (Ω_{CT}) ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะรายจ่ายประเภทเงินโอนที่รัฐบาลโอนแก่เอกชนหรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้จ่ายในการก่อให้เกิดสินทรัพย์ถาวรหรือก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ นั้น มักจะเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เฉพาะโครงการ ๆ ไป ดังนั้นภาวะเงินเพื่อจึงมีผลต่อรายจ่ายประเภทนี้ไม่มากนัก เมื่อเทียบกับรายจ่ายประเภทอื่น ๆ แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมาพิจารณาจากค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายประเภทนี้กลับปรากฏว่ามีค่าเป็นลบ คือเท่ากับ -4.981 (ε_{1CT}) การที่ค่าความยืดหยุ่นที่ได้นี้มีค่าค่อนข้างสูงมาก อาจจะ เป็นเพราะว่าหากรายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นย่อมส่งผลให้รายรับของภาคเอกชนหรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น รายจ่ายที่โอนแก่ภาคเอกชนหรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจึงสมควรจะลดลงด้วย

อนึ่ง ในการพิจารณาค่าผลรวมของสัมประสิทธิ์การปรับตัว และค่าความยืดหยุ่นแล้ว ปรากฏว่าถ้าหากกำหนดให้รายได้ประชาชาติและความล่าช้า (lag) ของรายจ่ายประเภทนี้

เพิ่มขึ้นในสัดส่วนเดียวกันแล้วจะส่งผลให้เงินโอนของภาครัฐบาลลดลงถึง 0.238 ทั้งนี้เพราะเมื่อรายได้ประชาชาติสูงขึ้น รายจ่ายประเภทนี้ก็ควรที่จะลดลง ส่วนค่า Dummy Variables ที่ใช้นั้นได้กำหนดให้เท่ากับ 1 ในกรณีที่มีโครงการพิเศษต่าง ๆ เข้ามาที่จะส่งผลกระทบต่อรายจ่ายเงินโอนโดยตรง เช่น โครงการสร้างเขื่อนกั้นน้ำ เป็นต้น แต่โดยทั่วไปจะกำหนดให้เป็นศูนย์

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของรายจ่ายแต่ละประเภทนั้นไม่สูงมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับทางด้านรายรับภาษีอากรแต่ละประเภท แต่สำหรับค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ ของรายจ่ายในหมวดต่าง ๆ นั้นล้วนแล้วแต่มีค่าค่อนข้างสูง ซึ่งน่าจะมีผลทำให้รายจ่ายรวมเพิ่มสูงกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติ หรือถ้ารายได้ประชาชาติสูงขึ้นแล้ว รายจ่ายของรัฐบาลในหมวดเหล่านี้จะเพิ่มขึ้นสูงตามไปด้วย ส่งผลให้รายจ่ายรวมเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

	สัมประสิทธิ์	ค่าสัมประสิทธิ์
7. การกู้ยืมและชำระคืน (Total Lending & Repayment)		
	Ω_{TO}	0.378
	$g_{0_{TO}}$	-139.193
	$g_{1_{TO}}$	32.857
	$g_{2_{TO}}$	5.046
7. $\log(TOL/P)_{at} = -52.615 + 12.420 \log Y_{at} + 0.622 \log(TOL/P)_{at-1} - 5.046 \log R_{at}$		
	(-3.282) (3.705) (1.884)	(-4.011)
	$+0.951 D_{TO}$	
	(2.165)	
	$R^2 = 0.867$	D.W. = 3.055

ในการพิจารณาการกู้ยืมและการชำระคืนทั้งหมดของรัฐบาลโดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อจะพบว่าไม่มีค่าไม่สูงมากเพียง 0.378 แสดงว่าผลของเงินเพื่อมีผลต่อการกู้ยืมและชำระคืนน้อยอาจจะเนื่องมาจากมีปัจจัยอื่น ๆ มาเป็นตัวกำหนดการกู้ยืมและชำระคืนทั้งสิ้นของรัฐบาลมากกว่าซึ่งก็น่าจะเป็นรายได้ประชาชาติและรายรับของรัฐบาลนั่นเอง เมื่อพิจารณาทางด้านความยืดหยุ่นต่อรายได้ประชาชาติแล้วจะพบว่าไม่มีค่าสูงมากถึง 32.857

นั่นคือ หากรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ น่าจะเป็นการบอกให้ทราบว่ารายจ่ายของรัฐบาลจะสูงขึ้นตามไปด้วย และจะทำให้การกู้ยืมเพิ่มขึ้นถึง 32.857 เปอร์เซ็นต์ แต่ในทางตรงกันข้ามหากรายรับของรัฐบาลสูงขึ้นร้อยละ 1 แล้ว การกู้ยืมจะลดลงร้อยละ 5.046 ด้วย ถ้าหากการเพิ่มขึ้นของรายรับและรายได้ประชาชาติเพิ่มใน เปอร์เซ็นต์เดียวกันแล้วการกู้ยืมจะเพิ่มขึ้นราว 27.811 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายตามหมวดต่าง ๆ ที่พิจารณาข้างต้นน่าจะอธิบายได้ดีถึงขนาดการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายที่ค่อนข้างสูงกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติ ขณะที่การเพิ่มขึ้นของรายรับต่ำกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติเล็กน้อยจึงน่าจะส่งผลให้เกิดการขาดดุลงบประมาณและส่งผลให้การกู้ยืมเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย สำหรับผลการคำนวณตามสมการที่ 7 นั้นผลปรากฏว่าถ้าค่าหนึ่งถึงสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อร่วมกับค่าความยืดหยุ่นแล้ว การเปลี่ยนแปลงในรายได้ประชาชาติจะส่งผลให้การกู้ยืม และชำระคืนเพิ่มขึ้นเพียง 12.420 โดยที่รายรับมีผลต่อการลดลงในการกู้ยืม เท่าเดิมคือ 5.046 ผ่านความล่าช้าในสมการนี้มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของการกู้ยืมเพียง 0.622 เท่านั้น ส่วนค่าDummy Variables ที่ใช้นั้นกำหนดให้เป็น 1 ในกรณีที่มีการกู้ยืมและชำระคืนสุทธิมีค่าต่ำ อันเนื่องมาจากการที่รายรับเพิ่มสูงขึ้นหรืออาจ เป็นการเพิ่มการชำระหนี้และลดการกู้ยืมลงตามนโยบายของรัฐบาลก็ได้ แต่โดยทั่วไปแล้วจะกำหนดให้เป็นศูนย์

เท่าที่ได้วิเคราะห์ค่าต่าง ๆ ของรายจ่ายแต่ละประเภทมาในตอนต้นนั้น ผลการวิเคราะห์ได้แสดงให้เห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงิน เพื่อของรายจ่ายทุกประเภทมีค่าต่ำกว่า 1 ทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าจะมีรายจ่ายบางประเภท เช่น รายจ่ายอื่น ๆ , รายจ่ายในการจัดสรรบริการทางสังคม, งบประมาณจะมีค่าค่อนข้างสูงใกล้ 1 ก็ตาม ก็ย่อมจะเป็นไปได้ว่าภาวะเงินเฟ้อมีผลต่อการปรับตัวของรายจ่ายบ้างพอสมควร แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงค่าความยืดหยุ่นแล้วก็จะเห็นได้ว่ารายจ่ายที่กล่าวถึงนี้ส่วนใหญ่มีค่าความยืดหยุ่นที่สูงกว่า 1 ทั้งนี้เพราะการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเหล่านี้จะมาจากการขยายอำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยราชการเองประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง เป็นการเพิ่มตามความจำเป็น โดยผลจากเงินเพื่อที่กระทบต่อรายจ่ายเหล่านี้ก็มีบ้างแต่ไม่มาก เหมือนกับทางด้านรายรับของรัฐบาล ดังนั้นการดำเนินนโยบายรายจ่ายเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจนั้นค่าที่น่าจะควรพิจารณาคือ ค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายที่อาจส่งผลให้เกิดการขาดดุล เป็นสำคัญ การที่จะลดหรือเพิ่มรายจ่ายเพื่อแก้ไขปัญหาเสถียรภาพภาพทางเศรษฐกิจนั้น นอกจากค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายแล้วค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวก็ควรคำนึงถึงด้วย เพื่อให้การตัดสินใจในการใช้นโยบายรายจ่ายมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป ผลการคำนวณและการวิเคราะห์ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ได้แสดงให้เห็นว่ารายจ่ายในแต่ละหมวดแต่ละประเภทที่จำแนกไว้นั้น ส่วนใหญ่แล้วค่าความยืดหยุ่นจะอยู่ในระดับที่สูงกว่า 1 แต่ค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อกลับตรงกันข้ามคือ ค่อนข้างต่ำกว่า 1 ในขณะที่ทางด้านรายรับส่วนใหญ่จะมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวต่อเงินเพื่อค่อนข้างสูง และมีค่าความยืดหยุ่นที่ค่อนข้างต่ำ แต่จากการพิจารณาทางด้านสมการทั้งรายรับและรายจ่ายแต่ละประเภทแล้ว น่าจะเป็นการสนับสนุนถึงผลการคำนวณในสมการแบบจำลองชุดแรกทั้ง 9 สมการ ที่บอกให้ทราบว่า การที่รายจ่ายมีค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ประชาชาติมากกว่ารายรับอาจจะส่งผลให้เกิดการขาดดุลของรัฐบาล ซึ่งผลจากการคำนวณตามสมการการถดถอยและชำระคืนน่าจะสนับสนุนผลการคำนวณข้างต้นได้อีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ผลการคำนวณจากสมการรายรับและรายจ่ายแต่ละประเภทรวมทั้งสมการ 9 สมการข้างต้น อาจจะทำให้เห็นถึงผลของเงินเพื่อที่มีผลต่อรายรับมากกว่ารายจ่ายเช่นกัน ดังนั้นผลของการขาดดุลทางการคลังอันอาจจะเนื่องมาจากค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายมากกว่ารายรับจึงน่าจะมีผลต่อการเพิ่มปริมาณเงินและน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาเงินเฟ้อขึ้น อันเนื่องจากการทดสอบการใช้ระดับราคาที่คาดคะเนต่อการกำหนดรายรับและรายจ่ายโดยพิจารณาจากค่า t -test ก็ได้แสดงให้เห็นอย่างมีนัยสำคัญมากทีเดียว ฉะนั้นทางออกทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจไม่ให้เกิดภาวะเงินเฟ้อสูงขึ้น จึงน่าจะมีการนำระดับราคาที่คาดคะเนเข้ามาร่วมในการกำหนดงบประมาณด้วย